

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A
REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**FENOMÉN TERORISMU JAKO AKTUÁLNÍ
MEZINÁRODNÍ HROZBA**

Autor práce: Miroslav Spáčil, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: kombinovaná

Vedoucí práce: doc. Ing. Dr. Štefan Danics, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2016

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. Ing. Dr. Štefanu Danicsovi, Ph.D., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

SPÁČIL, M. *Fenomén terorismu jako aktuální mezinárodní hrozba: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2016. 79 s. Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Dr. Štefan Danics, Ph.D.

Klíčová slova: terorismus, mezinárodní terorismus, islámský fundamentalismus, teroristická organizace, protiteroristická politika.

Tato bakalářská práce analyzuje projevy islamistického terorismu jako aktuální globální bezpečnostní hrozby, včetně prezentace vybraných islamistických teroristických organizací, především Islámského státu v Iráku a Levantě, který na ovládaných územích provádí etnickou a náboženskou genocidu a podporuje teroristické sítě a buňky na území Evropské unie. Dále analyzuje teroristické projevy teroristické organizace Boko Haram, která působí v Africe. V další části bakalářské práci jsou komparovány přístupy protiteroristické politiky USA (United States of America) a Evropské unie při eliminování islamistického terorismu, včetně protiteroristických nástrojů. Terorismus aneb fenomén dnešní doby je největší hrozbou 21. století jak pro státy, tak pro jejich občany. V bakalářské práci využívám obsahovou analýzu odborné literatury, která řeší danou problematiku, a materiálů protiteroristické politiky vybraných demokratických států. V tomto ohledu jsou komparovány přístupy při eliminování terorismu jako globální bezpečnostní hrozby, zejména ze strany USA a Evropské unie. Součástí této bakalářské práce je k danému tématu proveden metodologický výzkum formou dotazníku k široké veřejnosti, jak problematiku islamistického terorismu v současné době vnímají, jestli se islamistického terorismu obávají a jejich uspokojení v otázce současné protiteroristické politiky.

ABSTRACT

SPÁČIL, M. *The Phenomenon of Terrorism as a Current International Threat: Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2016. 79 p. Supervisor: doc. Ing. Dr. Štefan Danics, Ph.D.

Key words : terrorism, international terrorism, Islamic fundamentalism, terrorist organization, counter-terrorism policy.

This Bachelor thesis analyzes the manifestations of Islamist terrorism as the current global security threats, including presentation of selected Islamist terrorist organizations , especially the Islamic State in Iraq and the Levant, which controlled territories carried out ethnic and religious genocide and supports terrorist networks and cells in the European Union. Further analyzes of terrorist manifestations terrorist organization Boko Haram, which operates in Africa. In another part of the Bachelor thesis approaches are compared counterterrorism policies of the USA and the European Union to eliminate Islamist terrorism, including counterterrorism tools. Terrorism or phenomenon of our time is the greatest threat of the 21st century both for states and their citizens. In the thesis I use a content analysis of scientific literature that addresses the issue, and materials selected counterterrorism policies of democratic states. In this respect are compared approaches to eliminating terrorism as a global security threats, particularly from the US and the European Union. Part of this Bachelor thesis is on the topic of research methodology conducted by questionnaire for the general public, as the issue of Islamist terrorism currently perceive whether the fear of Islamist terrorism and their satisfaction in the current issue of counterterrorism policy.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce.....	10
2 Vymezení terorismu a mezinárodního terorismu	12
2.1 Definice terorismu.....	12
2.1.1 Vývojové etapy terorismu	16
2.2 Typologie terorismu	20
2.1.2 Nástroje páchaní terorismu.....	24
2.1.3 Rozdíl mezi terorismem a jinými formami násilí.....	27
2.3 Charakteristika mezinárodního terorismu	29
2.4 Charakteristika islamistického terorismu	30
3 Islámský Stát	32
3.1 Al-Káida	39
4 Boko Haram.....	42
5 Protiteroristické nástroje.....	47
5.1 Protiteroristické nástroje OSN	47
5.2 Protiteroristické nástroje Evropské unie	49
5.3 Protiteroristické nástroje USA	52
5.4 Protiteroristické nástroje České republiky	54
6 Výzkumná část	58
6.1 Metodika práce.....	58
6.2 Cíl a hypotézy dotazníkového průzkumu.....	58
6.3 Charakteristika výzkumného souboru.....	59
6.4 Výsledky výzkumu a zhodnocení	60
6.1.1 Hypotéza č. 1	60
6.1.2 Hypotéza č. 2.....	61

6.1.3 Hypotéza č. 3	63
6.1.4 Hypotéza č. 4	64
6.1.5 Hypotéza č. 5	65
Závěr.....	67
Seznam použitých zdrojů	71
Seznam zkratek	75
Seznam tabulek a grafů	76
Přílohy	77

Úvod

Terorismus aneb fenomén dnešní doby je největší hrozbou 21. století. Největší současnou teroristickou hrozbou je mezinárodní a globální islamistický terorismus, který enormně zvyšuje svoji bojovou intenzitu v celosvětovém pohledu a ohrožuje bezpečnost všech tzv. západních států a jejich spojenců. Jednoduchým příkladem může být teroristický útok dne 11. září 2001 v New Yorku na Světové obchodní centrum, jež bylo zasaženo dopravními letadly se sebevražednými fanatiky, které naplánoval Usáma bin Ládín. Tento nejkrvavější teroristický útok v dějinách lidstva ukázal, jak jsou teroristé schopni nečekaně zranit svého nepřítele na tom nejcitlivějším neočekávaném místě, a to kdekoliv na světě. Den 11. září 2001 se dostal do hlubokého podvědomí celého světa, kdy nikdo do této doby nepočítal s tak technicky jednoduchým, ale velice účinným způsobem útoku proti civilistům. Tímto dnem začíná nová epocha novodobých dějin terorismu a terorismus se začíná skloňovat ve všech pádech, jazycích, mluví se o něm téměř po celém světě ve všech sdělovacích prostředcích. Hovoří se především o náboženském terorismu, který představuje islámsko-fundamentalistický terorismus. Islamistický terorismus od 11. září 2001 přetrvává do současné doby; jeho největší vliv a sílu můžeme spatřovat na Blízkém východě, kde se šíří jako oheň a jen těžce se ho daří hasit. Na mysli mám terorismus, který šíří Islámský stát a který je svojí velikostí, brutalitou a bojovým nasazením tím největším současným celosvětovým zlem. Dalším krvelačným terorismem současné doby je teroristická organizace Boko Haram. Obě teroristické organizace jsou v současnosti nejzákeřnějšími a nejdrastičtějšími teroristickými organizacemi, které mají na svědomí značné počty lidských obětí, genocidu a rozsáhlé majetkové a ekonomické škody. Terorismus má také veliký negativní demografický vliv, kdy hlavním demografickým mezinárodním problémem je současná masová migrace uprchlíků, kteří zaplavují střední a západní Evropu.

S terorismem se díky mediálním prostředkům setkáváme téměř každodenně v televizních či rozhlasových zpravodajstvích, ale také v internetovém zpravodajství. Každý den je svět takto zaplavován novými zprávami o různých aktivitách teroristických skupin. Soudobý terorismus ve světě vyvolává dennodenní strach, neboť k teroristickému útoku může dojít kdykoliv a kdekoliv. Přes veškerá bezpečnostní opatření. Teroristické skupiny zasazují nelítostně a nečekaně tvrdé údery demokratickým zřízením různých států a základním lidským hodnotám jako je život a zdraví, způsobují značné majetkové škody, taktéž rozsévají po celém světě strach a xenofobii. V současné době má terorismus i nemalý vliv na ekonomické stránky státu,

například nečekaný krvavý teroristický útok ve známé turistické destinaci dokáže vyvolat strach a paniku, které vedou k nezájmu kupní síly o tuto vyhlášenou turistickou destinaci, a ovlivní tak negativně vývoj místní ekonomiky v dané lokalitě či státu. Terorismus se stal současným celosvětovým fenoménem v jednoduché, ale velice účinné zbraní k prosazování vlastních zájmů různých náboženských, extremistických či národnostních skupin.

Terorismus využívá i jiných metod než jen vraždění civilního obyvatelstva. Současné metody se zaměřují na únosy různých osob, za které pak požadují vysoké výkupné, z něhož následně financují svoje další teroristické aktivity. Terorismus se stává globální mezinárodní hrozbou, ta pak zaměstnává nejen vlády a bezpečnostní složky jednotlivých států, ale také mezinárodní policejní složky např. International Criminal Police Organization (Interpol), European Police Office (Europol), Federal Bureau of Investigation (FBI) či různé tajné služby např. Central Intelligence Agency (CIA). Toto úsilí sice vede k dílčím úspěchům v odhalení teroristických skupin nebo překažení naplánovaných teroristických akcí, jenž stojí nemalé finanční prostředky, ale k úplnému vymýcení terorismu to nestačí. O terorismu se bude hovořit ještě další desetiletí a možná i staletí, než se podaří ho částečně či zcela eliminovat.

Teroristické skupiny ke své činnosti užívají nejen běžné zbraně, ale také zbraně hromadného ničení jako jsou biologické zbraně, např. plyny Sarin či Yperit, které byly již k teroristickým účelům použity. Snahou teroristů je získat i jaderné zbraně, tedy sestrojít tak tzv. černou bombu, taktéž se jí říká špinavá bomba, a je jen otázkou času než takový útok nějaká teroristická skupina provede. Současnou velkou celosvětovou hrozbou je zneužití nových technologií k provedení teroristických útoků, především v kybernetickém terorismu, který bude schopen ochromit celá města nebo státy s následky mnoha lidských obětí a značných ekonomických škod. Dále vývoj technologií tzv. „Dronů“ může přinést teroristům velice snadný nástroj k bezpilotnímu útoku na jakýkoliv cíl po celém světě. V současné době se dá konstatovat, že terorismus není zdaleka na ústupu, ale naopak se vyvíjí strmě, a s ohledem na budoucnost, kdy nové technologie přivedou teroristy k novým možnostem, se bude ještě o terorismu hodně hovořit.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem bakalářské práce je analýza projevů islamistického terorismu jako aktuální globální bezpečnostní hrozby, včetně prezentace vybraných islamistických teroristických organizací. V tomto ohledu budou komparovány přístupy a protiteroristické politiky USA a Evropské unie (EU) při eliminování islamistického terorismu, včetně protiteroristických nástrojů. Terorismus jako fenomén dnešní doby je největší hrozbou 21. století jak pro státy, tak pro jejich občany. Akutní a aktuální hrozbou jsou projevy islamistického terorismu, který dnes působí globálně. Vyhraněná forma islamistického terorismu je prezentována především Islámským státem v Iráku a Levantě, který na ovládaných územích provádí etnickou a náboženskou genocidu a podporuje teroristické sítě a buňky na území Evropské unie. Dále budou analyzovány teroristické projevy organizace Boko Haram působící v Africe. V bakalářské práci bude využita obsahová analýza odborné literatury řešící danou problematiku a materiály protiteroristické politiky vybraných demokratických států. V tomto ohledu budou komparovány přístupy při eliminování terorismu jako globální bezpečnosti hrozby, zejména ze strany USA a Evropské unie.

Práce je rozdělena do pěti kapitol. První kapitola obsahuje cíl a metodiku bakalářské práce. Druhá kapitola je teoretickou částí, jež vymezuje základní pojmy, definice a typologii terorismu.

Záměrem třetí kapitoly je popsat etapy vývoje a vzniku teroristické organizace Islámský stát, rozebrat formy, metody a cíle teroristických útoků a na jaké etnikum se soustředí. Součástí této kapitoly je analyzovat stanovené cíle Islámského státu, co chce svojí činností získat a do jaké míry se plánované cíle podařilo uskutečnit.

Úkolem čtvrté kapitoly je popsat etapy vývoje a vzniku teroristické organizace Boko Haram, rozebrat formy, metody a cíle teroristických útoků a na jaké etnikum se Boko Haram zaměřuje. Součástí této kapitoly je i analýza stanovených cílů, co chtějí svojí činností získat a do jaké míry se jim jejich plánované cíle podařilo uskutečnit.

Poslední pátá kapitola je určena problematice protiteroristické politiky z pohledu USA a Evropské unie, jaká nezbytná bezpečnostní a politická opatření byla zaujata k eliminaci islámského terorismu. V kapitole se budu také věnovat hlavním úmluvám, zákonům a dalším důležitým dokumentům a výkonným složkám, které jsou nezbytné a závazné k boji proti terorismu.

Součástí této bakalářské práce je v šesté kapitole provedení metodologického výzkumu k danému tématu, formou dotazníku k široké veřejnosti, jak problematiku islamistického terorismu v současné době vnímají běžní občané, jestli se islamistického terorismu obávají a také spokojenost veřejnosti v otázce současné protiteroristické politiky.

2 Vymezení terorismu a mezinárodního terorismu

2.1 Definice terorismu

Všeobecná jednotná definice pro terorismus neexistuje. V současné době je pro pojem terorismus mnoho definic, jedná se řádově o desítky definic. Ani odborná literatura jednotně terorismus nedefinuje. Definice terorismu je závislá na jeho zdroji a pohledu daného autora této definice. K tomuto přispívá i fenomén nového mezinárodního islámského terorismu a jeho dynamický vývoj. Terorismus má rozmanité široké spektrum okolností jeho vzniku a cílů teroristických organizací, proto ani nejde v současné době univerzální pojem terorismus definovat. Terorismus je možno obecně specifikovat jako užití násilí, jakožto i hrozba násilím s úmyslem zavraždit svého protivníka k dosažení svého politického cíle.

Podle českého slovníku cizích slov je slovo terorismus uveden jako: „souhrn metod hrubého zavražďování, užitím násilí a síly s politickým podtextem“. Dále je slovo terorismus úzce spjato se slovem teror, což znamená násilí, hrozbu násilím, zavražďování, hrůzovládu, a je odvozené od latinského slova *terrere*, které v doslovném překladu znamená hrozný, strašný, hrozit nebo způsobovat hrůzu.¹

Pojem terorismus se poprvé objevil v roce 1798 v dodatku ke Slovníku Francouzské akademie, které označovalo pesimistické pojetí osudu lidstva. Slovo terorismus ještě nemělo stejný význam, jak ho využíváme v současnosti. Od vzniku slova „*terrorismus*“ se terorismus vyvíjí svojí značně vzrůstající silou, četností i v neposlední řadě vzrůstajícím násilím a krvelačností za dosažení svého politického cíle.²

První veřejná definice terorismu byla akceptována v listopadu 1937 v Ženevě v „*Úmluvě o předcházení a potlačování terorismu*“, ve které je terorismus definován jako: „*kriminální zločiny namířené proti některému státu, které svým cílem nebo charakterem mohou vyvolat strach u jednotlivých osob, skupin osob nebo veřejnosti*“.³

Pod pojmem terorismus se označují různé druhy teroru, které vytvářejí političtí odpůrci, také seskupuje obrovské spektrum forem teroru. Mezi nejpoužívanější formy teroru, tedy terorismu, patří vraždění jak civilistů, vládních činitelů a členů bezpečnostních složek státu, tak bombové útoky, únosy a držení rukojmích. Vždy záleží

¹ABZ.cz: *slovník cizích slov - on-line hledání* [online]. [cit. 2015-10-15]. Dostupné na <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/hledat?cizi_slovo=terrorismus&typ_hledani=pref>.

² BONANATE, L. *Mezinárodní terorismus*. Praha: Columbus, s.r.o., 1997, s. 9.

³ BONANATE, L. *Mezinárodní terorismus*. Praha: Columbus, s.r.o., 1997, s. 52.

na tom, o jakou teroristickou organizaci se jedná, za jaké ideály bojuje a jaký má daný terorismus územní charakter.⁴

Definice terorismu není tedy jednoznačná a univerzálně stanovena, neboť samotný terorismus se velice dynamicky vyvíjí a mění svůj charakter a stanovené cíle co chtějí terorismem získat. Z pohledu jednotlivých autorů jsou pak definice odlišné, jednak z pohledu doby, kdy definici vytvořili a také s jakým okruhem se o terorismu zmiňují. Proto nahlédněme na různé autory, jak definici terorismus charakterizují.

Politologové Štefan Danics a Leoš Tuček, taktéž známý český politolog a vysokoškolský pedagog, prezentují definici terorismu v časopise *Vojenské rozhledy* v čísle 2/2008, s názvem článku „Opravdu rozumíme současné epidemii sebevražedných teroristických útoků?“. Spoluautoři článku Š. Danics a L. Tuček prezentují definici terorismu podle různých světově známých politologů a expertů na terorismus. Prvními uváděnými jsou Dr. Boaze Ganora (izraelský diplomat a politolog z mezinárodního institutu pro boj proti terorismu) a Dr. Waltra Laquera (americký politolog a historik židovského původu). Ganora definuje terorismus jako „*úmyslné užití násilí proti civilistům za účelem dosáhnout politický záměr*“. V definici jsou obsažené tři prvky: násilí, politický motiv a zaměření cíle na civilní osoby či objekty. Podle Laquera představují definici terorismu „*nezákonné použití nebo vyhrožování užití síly či násilí proti jedincům nebo majetku za účelem přinutit a zastrašit vlády nebo společnosti, se záměrem dosáhnout náboženských nebo ideologických cílů*“. V této definici autoři zdůrazňují protiprávní násilný „*aktivismus*“ s politickým či náboženským ideologickým úmyslem směřujícím proti civilním osobám a civilním objektům. Definice terorismu obsahují politické, náboženské či ideologické aspekty vykonané formou násilím skupin nebo jednotlivců proti civilistům a civilním objektům. Dále se autoři v článku zmiňují o „*subversivním terorismu*“, což představuje podvratný či rozvratný terorismus mířený proti státu. Autoři článku tedy definice shrnují v klíčových slovech: „*nezákonný, násilný aktivismus, politický, náboženský, ideologický či jinak zaměřený čin, zacílený na civilisty nebo civilní objekty*“. Autoři dále definici terorismu popisují podle Dr. Bruce Hoffmana (americký politolog specializující se na mezinárodní boj proti terorismu). Hofman terorismus definuje jako „*promyšlené vytvoření a využití strachu z násilí nebo hrozby násilím ve snaze dosáhnout politickou změnu*“. Definice prezentuje terorismus jako účelné jednání plodící strach k dosažení rychlé politické změny. V článku se setkáváme ještě s dalšími světově známými osobnostmi, například Dr. Harvey Kushner

⁴ MIKA, O.J. *Současný terorismus*. Praha: Triton, 2003, s. 21-22.

(uznávaný americký expert na terorismus), který definici terorismu vyjadřuje jako násilí, zaměření cíle na civilní osoby nebo objekty nebo státní zřízení s úmyslem vyvolat strach, a tím dosáhnout politické změny. Autoři článku Štefan Danics a Leoš Tuček znázorňují definici terorismu prostřednictvím věhlasných světových osobností zabývajících se terorismem, kdy definice mají obdobné hlavní činitele, a to násilí proti civilistům nebo proti státnímu aparátu za účelem vyvolání strachu vedoucího k politické změně buď vnitrostátní či zahraniční politiky nebo změny státního systému.⁵

Jan Eichler je český přední odborník na mezinárodní vztahy, který v současné době, pracuje v Ústavu mezinárodních vztahů v Praze, kde se zabývá problematikou bezpečnosti. Eichler terorismus prezentuje v roce 2010 ve své knize *Terorismus a války v době globalizace* takto: „*terorismus je nepřímá strategie zaměřená na nátlak na Země západu jako záměrně páchané činy jednotlivců nebo skupin proti jedné nebo několika zemím, jejich institucím či státním příslušníkům s cílem zastrašovat je a ohrožovat jejich základní lidské svobody, demokracii úctu k lidským právům a vládě práva*“.⁶ Eichler terorismus představuje jako strategicky zaměřený nátlak na Západní země. Terorismus prezentuje jako nepřímou strategii, což je možné vysvětlit tak, že se nejedná o přímou cílenou vojenskou akci, ale čin, který vytváří nátlak jinou než vojenskou formou směřující proti státu a jeho státnímu zřízení vedoucí k zastrašení společnosti jednoho či více států.

Radana Makariusová je známou českou odbornicí na mezinárodní vztahy a expertkou na terorismus. Autorka v knize *Terorismus, globální terorismus a Éra Al-Káidy* uvádí v roce 2013 vlastní definiční vymezení pojmu terorismus, kdy je možno určit dílčí součásti terorismu a tedy pojem „terorismus“: „*Terorismus je úmyslné, politicky motivované použití násilí proti civilním i vojenským cílům, jehož se dopustí nestátní nebo utajovaní aktéři zpravidla s cílem ovlivnit mínění veřejnosti*“.⁷ Makariusová utváří vlastní definici z dílčích součástí terorismu, kdy je kladen důraz na politicky motivované násilí proti jak civilním, tak i vojenským cílům, což představuje reálný odraz současného vývoje především islamistického terorismu. Teroristy představuje jako utajované nestátní aktéry ovlivňující mínění široké veřejnosti. Makariusová uvádí slovo „nestátní aktéři“ patrně proto, že státní aktéři jsou například

⁵ DANICS, Š a TUČEK, L. *Opravdu rozumíme současné epidemii sebevražedných teroristických útoků?* [online]. Praha: Vojenské rozhledy. 2008, č. 2, s. 18-22 [cit. 2016-02-29]. Dostupné na <http://www.vojenskerozhledy.cz/images/archiv_voj_rozhl/cele_cisla/rozhledy2008-2.pdf>.

⁶ EICHLER, J. *Terorismus a války v době globalizace*. Praha: Karolinum, 2011, s. 167.

⁷ MAKARIUSOVÁ, R. *Terorismus, globální terorismus a Éra Al-Káidy*. Praha: Metropolitan, 2013, s. 16.

vojáci a akce státních aktérů by nebyly terorismem, ale nejspíše čistým vojenským konfliktem jako je válka, tedy napadení jednoho státu druhým.

Těchto několik známých autorů uvádí pojem terorismus v různém úhlu pohledu buď z pohledu politologa, historika, znalce vojenství nebo experta na bezpečnost a terorismus. V podstatě se všichni autoři shodují, že se jedná o úmyslné násilí s cílem ovlivnit politické dění jednoho nebo více států se zaměřeným násilím proti civilním či vojenským cílům s jediným úmyslem vyvolat strach a prosadit vlastní politické cíle.

Další nejednotné pojetí definice terorismu můžeme spatřit v USA, kde existuje spousta definic k terorismu. Například význačné státní bezpečnostní orgány USA mají rozdílné definice. Ministerstvo obrany USA definuje terorismus jako: „*záměrné používání násilí s cílem vyvolat strach a jeho prostřednictvím nutit veřejnou správu nebo společnost, aby něco udělala nebo naopak neudělala*“. Ministerstvo zahraničí USA definici terorismu pojímá takto: „*teroristou se stává každý, kdo se po předchozí tajné a pokoutné přípravě, vedené politickou pohnutkou, záměrně dopustí násilím na takových cílech, které nejsou ozbrojeny, jeho hlavním cílem je ovlivnit veřejné mínění*“. Také FBI uvádí vlastní pojem terorismu, a to: „*politicky nebo sociálně motivované, nepovolené a neoprávněné použití síly a násilí proti osobám nebo proti hodnotným statkům, jehož cílem je zastrašovat veřejnou správu nebo populaci, nebo ji nutit k tomu, aby něco učinila*“. V pohledu Evropských institutů je prezentace pojmu terorismu následná. Evropský parlament v listopadu 2001 definuje terorismus jako: „*záměrně páchané činy jednotlivců nebo skupin proti jedné nebo několika zemím, jejich institucím či státním příslušníkům s cílem zastrašovat je a ohrožovat jejich základní lidské svobody, demokracii, úctu k lidským právům a vládě práva*“. Organizace spojených národů (OSN) v rezoluci RB OSN 1566 z roku 2004 vystihuje terorismus jako jev, jenž: „*zasévá strach mezi obyvatelstvem, zastrašuje obyvatelstvo na vládních nebo mezinárodních organizacích si vynucuje, aby přijímaly určitá opatření, nebo aby je naopak nepřijímaly*“.⁸

Ministerstvo vnitra České republiky (MVČR) uvádí jako definici terorismu, že „*terorismus je plánované, promyšlené a politicky motivované násilí, zaměřené proti nezúčastněným osobám, sloužící k dosažení vytčených cílů*“.⁹

Český právní řád definuje terorismus poměrně v rozsáhlém spektru v zákoně číslo 40\2009 Sb., trestní zákoník, v hlavě IX, trestné činy proti České republice v § 311

⁸ EICHLER, J. *Terorismus a války v době globalizace*. Praha: Karolinum, 2011, s. 165-167.

⁹ *Dokumenty terorismus – Definice pojmu terorismus* [online]. Praha: MV ČR 29. 7. 2009 [cit. 2015-10-26]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>>.

s názvem Teroristický útok, který ochraňuje zájmy České republiky (ČR) a jeho obyvatel následovně, kdy terorismu se dopustí ten:

„Kdo v úmyslu poškodit ústavní zřízení nebo obranyschopnost České republiky, narušit nebo zničit základní politickou, hospodářskou nebo sociální strukturu České republiky nebo mezinárodní organizace, závažným způsobem zastrašit obyvatelstvo nebo protiprávně přinutit vládu nebo jiný orgán veřejné moci nebo mezinárodní organizaci, aby něco konala, opominula nebo trpěla, tím že provede útok ohrožující život nebo zdraví člověka s cílem způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví, zmocní se rukojmí nebo provede únos, zničí nebo poškodí ve větší míře veřejné zařízení, naruší nebo přeruší dodávku vody, elektrické energie nebo jiného základního přírodního zdroje s cílem ohrozit tím lidské životy nebo vydat majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu, zmocní se letadla, lodi nebo jiného prostředku, nedovoleně vyrábí nebo jinak získá, přechovává, výbušninu, jadernou, biologickou, chemickou nebo jinou zbraň.“¹⁰

Na první pohled jsou evidentně definice státních orgánů USA, bezpečnostních orgánů EU, jakož i České republiky rozlišné. V definicích ale můžeme najít shodné činitele terorismu, které jsou v nich zakomponované, jsou to hlavně strach, který je vyvolán jakoukoliv formou násilí, jednotlivcem nebo skupinou osob proti nevinným osobám či státu a jeho státní správě, které následně ovlivní politické změny vyvolané tlakem veřejnosti na vlastní státní orgány, aby změnili vnitřní nebo zahraniční politiku vůči státu, za který patříčná teroristická organizace bojuje.

2.1.1 Vývojové etapy terorismu

Ve vývojových etapách terorismu můžeme hovořit o třech základních formách neboli podobách terorismu. Terorismus má tři vývojové etapy, a to národní terorismus, mezinárodní terorismus a globální terorismus. Jednotlivé formy terorismu se dělí podle toho, v jakém územním rozměru působí

Na začátek je nutné zdůraznit, kde vůbec se nachází v dějinách lidstva prvopočátek vývoje terorismu. Světově známí historici, ale i čeští historici, jsou dvojího názoru, kdy novodobý moderní terorismus počal svoji éru, tedy vývoj do podoby současného globálního terorismu. Jedna skupina v popředí známých historiků jako je Luigi Bonanate¹¹ prosazuje myšlenku, že moderní terorismus započal svoji éru již v 18. století našeho letopočtu v době Velké francouzské revoluce, která vypukla

¹⁰ NOVOTNÝ, F. *Trestní zákoník 2010*, Praha: EUROUNION Praha s.r.o., s. 657-658.

¹¹ BONANATE, L. *Mezinárodní terorismus*. Praha: Columbus, s.r.o., 1997, s. 10.

v roce 1789 a hlavně v období od roku 1793 do roku 1794, kdy docházelo k vnitřním bojům ve francouzské společnosti mezi vládnoucími jakobíny a jejich odpůrci girondisty. To co se v této době ve francouzských městech dělo, vešlo ve známost jako Teror, který byl užíván vládnoucími jakobíny jako prostředek vynucení poddaných a odpůrců k poslušnosti a jejich zastrašení, ale teror měl naopak odplatu v podobě atentátu na panovníky a jiné významné politické osobnosti ze strany odpůrců režimu. Výsledkem boje dvou politicky zneprátelených skupin mělo za následek 16000 až 40000 lidských obětí.¹² L. Bonanate ve své knize Mezinárodní terorismus popisuje terorismus jako: „akce ilegálních hnutí, zejména těch která mají na mušce vládu jedné či více zemí a jejichž cílem je dosažení rychlé a drastické změny politického a sociálního řádu, a to nejen uvnitř jednoho státu, nýbrž v mezinárodním měřítku“. ¹³ Terorismus vidí jako nelegální hnutí, které vytváří akce proti vládě určitého státu, nebo proti více státům, kdy tyto hnutí chtějí dosáhnout rychlé politické změny za užití drastických metod. V pojetí Bonanateho definice terorismu, ač je 21 let od doby, kdy definici vytvořil, se vyskytuje spousta skutečností, které znázorňují i současný vývoj terorismu. Bonanate se svojí teorií o terorismu hodně přiblížil k možné univerzální definici, ale vzhledem k vývoji terorismu se tato definice již mírně odklání od současné skutečnosti terorismu.

Naopak známý odborník na mezinárodní vztahy Jan Eichler se kloní k názoru, že zrod moderního terorismu, jak ho známe v dnešní podobě, je možno považovat událostí v carském Rusku v roce 1875, kdy odpůrci carského Ruska anarchií a hlavně atentáty na vrcholné představitele tehdejšího Ruska usilovali osvobodit Rusko z tehdejší politiky a sociálních poměrů. Terorismus je v této době docela specifický a hlavně příznačný atentáty na vládnoucí garnituru nejčastěji ve formě výbuchu bomby, ale také použití ručních střelných zbraní.¹⁴ Hlavním krédem anarchistů, kteří se dopouštěli teroristických útoků, bylo, aby teroristické útoky co nejvíce minimalizovali oběti na nevinném civilním obyvatelstvu. Anarchisté v mnoha případech atentát neuskutečnili, nebo jej odložili, jelikož zjistili, že v místě plánovaného atentátu je příliš mnoho nevinných civilistů, kteří by se mohli stát nechtěnou obětí jejich násilné agrese.¹⁵ Je tedy nutno zvážit úhel pohledu na terorismus jako takový, jelikož je rozdíl mezi terorem

¹² FILIPENSKÝ, J. *Dějiny světa*. Praha: Slovart, 2005, s. 244.

¹³ BONANATE, L. *Mezinárodní terorismus*. Praha: Columbus, s.r.o., 1997, s. 9.

¹⁴ MAKARIUSOVÁ, R. *Terorismus, globální terorismus a Éra Al-Káidy*. Praha: Metropolitán, 2013, s.38.

¹⁵ FILIPENSKÝ, J. *Dějiny světa*. Slovart, Praha, 2005 str. 297, 300.

vůči vlastnímu obyvatelstvu, což můžeme charakterizovat jako státní terorismus a terorismus jako činnost ilegální, namířenou proti státu.

Národní terorismus je připravován a vykonáván uvnitř hranic jednoho státu, který má přinutit vládu tohoto státu k zásadním politickým změnám a vynutit si nové politické dění. Tímto způsobem například v 80. letech 19. století v Rusku odpůrci reforem, kterými Rusko směřovalo k západním standardům, si terorismem vynutili ukončení těchto reforem. Ve stejném období v Rusku se dostavily i atentáty menšinových národů Arménů a Poláků. V uvedených příkladech se jednalo o národní terorismus, při kterém byli vražděni vysocí představitelé carského režimu v Rusku. Národní terorismus, který ovlivňuje vnitropolitické dění určitého státu má velice širokou škálu forem a motivací. U národního terorismu se nejčastěji jedná o snahu politické změny státu nebo odtržení části území a tak vytvoření nového samostatného státu. Příkladem můžeme uvést terorismus IRA (Irská republikánská armáda) v Severním Irsku, která chtěla odtržení Severního Irsku od Velké Británie a činnost IRA Velká Británie značně pocítila ztrátou lidských životů a na velkých materiálních škodách. K odtržení Severního Irsku nakonec přes nemalou snahu bezpečnostních složek Velké Británie nedošlo. S vývojem společnosti nakonec IRA upadla v zapomnění, dokonce ani v referendu v roce 2014 k osamostatnění Severního Irsku nedošlo. Další podobou národního terorismu je zasahování do vnitřní politiky státu pravicově motivovaným terorismem, vražedné teroristické uskupení vraždí levicové a komunistické představitele státu (například v Latinské Americe v Argentině a Brazílii). Levicový terorismus naopak vede k vraždění pravicových politických špiček jednoho státu a útoky na pravicové instituce, nahánění strachu násilím a zabíjení politických přívrženců. Národní terorismus tedy působí na území jednoho státu k vynucení politické změny nebo osamostatnění dílčího území v samostatný stát.¹⁶

Mezinárodní terorismus je další vývojovou formou terorismu. Odlišností mezinárodního terorismu od národního terorismu je skutečnost, že mezinárodní terorismus se na rozdíl od národního terorismu neuskutečňuje na území jednoho státu, ale i na území státu jiného. Tento druh terorismu se dostavil v 60. až 70. letech 20. století. U mezinárodního terorismu nejde o změnu vnitřní politiky dotyčného státu, ale cílem teroristů je donutit příslušný stát ke změně zahraniční politiky, aby se přestal vměšovat nebo prosazovat své zájmy ve státě, z něhož terorismus proti tomuto státu vychází. Teroristické organizace při své teroristické činnosti užívají některých faktorů

¹⁶ EICHLER, J. *Terorismus a války v době globalizace*. Praha: Karolinum, 2011, s. 152-153.

moderní doby. Jedním z hlavních faktorů se stává osobní letecká doprava, kde se teroristé dopouští únosů velkých dopravních letadel s co nejvíce osobami na palubě. Únosy letadel s velkým počtem cestujících na palubě jsou velice účinnou metodou k vynucování svých požadavků po politických špičkách zainteresovaného státu, kdy politici jsou zatlačeni do bezvýchodné situace a jsou nuceni k ústupkům teroristům. Vymáhání požadavků teroristů po politických činitelích pak umocňuje další faktor, kterým je rozmach mediálních prostředků. Mediální prostředky jsou hladové po jakýchkoliv zprávách, kterými získávají sledovanost. Záběry unesených osob ve zprávách nebo přímý přenos páchaného teroristického útoku a bezbrannost obětí jsou sice senzací pro mediální prostředky a pro jednotlivé reportéry, ale tato medializace má velmi negativní protispolečenský vliv, neboť útok pociťuje i široká veřejnost, která pak může vyvíjet tlak na politické špičky svého státu, aby teroristům vyhověli v jejich požadavcích. Pod takovým nátlakem pak politické vedení státu ustoupí a vyjde teroristům v některých požadavcích vstříc, což by ve skutečnosti, když by útok nebyl vůbec medializovaný, nejspíše k ústupku nevedlo. Mezní bod mezinárodního terorismu a jeho strmého růstu je prohra arabských armád v Šestidenní válce proti Izraeli. Jelikož arabská spojená armáda tuto válku decimujícím způsobem prohrává, na řadu přicházejí právě teroristé, kteří jsou schopni dosáhnout svého záměru účinněji než armáda. Příkladem takového terorismu můžeme uvést Organizaci pro osvobození Palestiny (OOP), která se proslavila krvavou teroristickou akcí na olympijských hrách v Mnichově v roce 1972, kde OOP unesla a zmasakrovala Izraelské sportovce. OOP ukázala světu jednoduchý, ale velice bolestivý úder svým nepřítelům a návod dalším teroristickým organizacím, jak bojovat za svoje cíle. Dalším zlomem v mezinárodním terorismu je nástup nábožensky motivovaného terorismu. K němuž dochází na začátku 80. let 20. století po vpádu Sovětského svazu do Afgánistánu a vyhrané šíitské revoluci v Iránu, a který má zabránit politickému nebo vojenskému vměšování do islámského lidstva. Hlavní formou ke zdůraznění náboženského zřetele a cíle oprostít vměšování cizího státu do islámského lidu se stává taktika sebevražedných mučedníků, která se tvrdě zarývá do podvědomí nejen běžným občanů ale i politikům. Mezinárodní teroristické útoky sebevražedných mučedníků se stávají pro své nepřátele tvrdou odplatou v podobě nevinných civilních osob, politických činitelů či vojenských obětí a značnou materiální škodou, například zničení letícího letadla sebevražedným teroristou výbuchem na palubě letadla s mnoha cestujícími.¹⁷

¹⁷ EICHLER, J. *Terorismus a války v době globalizace*. Praha: Karolinum, 2011, s. 154.

Globální terorismus je od předchozího národního terorismu a mezinárodního terorismu docela odlišný. Hlavní rozdíl je v tzv. původci terorismu, proti hlavní síle stupňující se globalizace. Vzhledem k tomu, že teroristické organizace budují svoje sítě a buňky po celém světě, aby mohly kdykoliv a kdekoliv na světě zaútočit, a tak zasadit globalizaci bolestivou rámu, se dá proto hovořit o globálním problému v globální dimenzi. Hlavním bodem nástupu globálního terorismu je den 11. září 2001 po útoku teroristické organizace Al-Káida v USA v New Yorku na Obchodní centrum. Tento nejkrvavější teroristický útok v dějinách lidstva ukázal globální terorismus ve svém pravém světle a hlavně poukázal na možnost ve své podstatě jednoduchého útoku kdekoliv na světě, ale se značně velkými oběťmi na lidských životech a materiálních škodách.¹⁸ Nejprůzračnějšími teroristickými zástupci globálního terorismu jsou radikální islamisté a džihádisté. Hlavním důvodem je vyprostit se z prozápadního směru všemi možnými nástroji bez ohledu na vytyčený stát.¹⁹

V podstatě můžeme tuto podkapitolu shrnout, že terorismus rozlišujeme na terorismus národní, tedy k teroristickým plánům a útokům dochází na území jednoho státu, k ovlivnění vnitrostátní politiky nebo odtržení části území k vytvoření vlastního státu. Mezinárodní terorismus si svojí činností vynucuje změnu zahraniční politiky svého nepřítele nebo státu, který se svojí zahraniční politikou znelíbil konkrétní teroristické organizaci bojující za svoje cíle. Globální terorismus má působit hlavně v globálním měřítku a má za úkol ovlivnit vývoj mezinárodních vztahů a narušení celosvětové globalizace. Někdy se mohou formy terorismu prolínat a podporovat.

2.2 Typologie terorismu

Obdobně jako definice terorismu, tak také typologie terorismu se v odborné literatuře podstatně liší a to zejména podle zvolených kritérií a podle pojetí autora a jeho pohledu na problematiku. Vesměs se typologie terorismu s postupem času mění, tak jak se i terorismus vyvíjí. V typologii terorismu se projevují různá kritéria, jako jsou samotní aktéři, cíle teroristů, metody provedení teroristických aktivit, rozsah aktivit teroristů, kdy se tato kritéria různě prolínají a spojují. Na základě výše uvedených kritérií lze sestavit určitou typologii terorismu.

¹⁸ EICHLER, J. *Terorismus a války v době globalizace*. Praha: Karolinum, 2011, s. 155.

¹⁹ MAKARIUSOVÁ, R. *Terorismus, globální terorismus a Éra Al-Káidy*. Praha: Metropolitan, 2013, s. 51.

Politický terorismus - je jeden z nejčastěji používaných typů terorismu. Tento typ terorismu je vyznačený politicky motivovanými činy ke změně vnitropolitiky či zahraniční politiky daného státu. Politický terorismus můžeme dále dělit na: ²⁰

- Náboženský terorismus - z globálního hlediska je v současné době především spatřován ve spojitosti s islamistickým terorismem v zastoupení muslimů.
- Etnický terorismus - zaměřuje se na vynucení změny státu a jeho geografie, tedy změny území buď oddělením a vytvořením samostatného státu, nebo oddělením a sloučením s jiným státem.
- Ultrapravicový terorismus (nacionalistický nebo pravicový terorismus) - je význačný vírou v rasové nadřazenosti nad jinou rasou. Ve vlastní teroristické činnosti mají nacionalistické cíle, tedy nárok na sebeurčení a vytvoření nezávislosti na jiné rasové skupině obyvatel.
- Ultralevicový terorismus - jedná se o levicové radikální skupiny založené na marxistické ideologii ve snaze rozložit - zlikvidovat současný politický systém.
- Vigilantistický terorismus - vyznačuje se nastolením pořádku, jenž vláda daného státu není schopna vymoci sama či suplováním bezpečnostních složek daného státu v oblasti násilí.
- Environmentální terorismus - jednoduše řečeno ekoterorismus, k ochraně životního prostředí, protože se může jednat i o nedemokratickým (násilným) způsobem prosazování „práv“ zvířat a útoky na firmy, kde jsou prováděny pokusy na zvířatech.
- Single-issue - je typem terorismu, který vyjadřuje postoj k určité společenské otázce - nejčastěji se uvádí jako příklad terorismu proti potratům.²¹

Patologický terorismus - terorismus je uskutečňován jen za účelem psychického nátlaku na širokou veřejnost.²²

Terorismus jako kriminální čin - je založen na cíli osobního zisku, vyskytuje se minimálně. Teroristický čin je tedy de facto úmyslným činem organizovaným jednotlivci ke spáchání kriminálního činu po předchozím naplánování.²³

Narkoterorismus - uskupení organizovaného drogového kartelu, které mimo jiné bojuje proti domácí vládní politice (nejvíce se vyskytuje v Mexiku a Kolumbii).²⁴

²⁰ KRULÍK, O. a spol. *Fenomén současného terorismu*. Brno, 2008, s. 16-17.

²¹ KRULÍK, O. a spol. *Fenomén současného terorismu*. Brno, 2008, s. 16-17.

²² KRULÍK, O. a spol. *Fenomén současného terorismu*. Brno, 2008, s. 16-17.

²³ MAKARIUSOVÁ, R. *Terorismus, globální terorismus a Éra Al-Káidy*. Praha: Metropolitan, 2013, s. 16.

²⁴ MAKARIUSOVÁ, R. *Terorismus, globální terorismus a Éra Al-Káidy*. Praha: Metropolitan, 2013, s. 24.

Sociální a ekonomický terorismus - je přímo závislý na ekonomických podmínkách příslušného státu. Jako nástroj terorismu je použito vydírání a zastrasování ekonomickými nástroji, podněcování strachu z rozvratu ekonomiky státu a potlačení politického vlivu ve státě současné vládní moci.²⁵

Elektronický neboli kybernetický terorismus - významově je založený na zneužití informačních technologií, jako jsou internetové, počítačové nebo jiné síťové systémy. Ke kyberterorismu dochází na základě promyšlených politicky motivovaných útoků organizované teroristické skupiny, namířené proti informačním sítím, počítačovým programům a datům. Útok je prováděn za účelem zastrasit nebo přinutit vládu nebo obyvatele k podporování společenských nebo politických záměrů. Potenciálních možností kybernetických útoků je velká škála, ale hlavní obavou současnosti je možný útok na infrastrukturu (zablokování rozvodu energie, leteckých a železničních ovládacích systémů).²⁶

Jaderný terorismus a superterorismus - spousta teroristických organizací se snaží nezákonně získat jaderné suroviny k vyvinutí tzv. špinavé bomby - tedy se jedná o jaderný terorismus. Získáváním a možnostem použití zbraní hromadného ničení (biologické, chemické a toxické zbraně) k teroristickým účelům hovoříme o superterorismu. Oba pojmy jsou spolu velice spjaté, a to snahou o zabíjení lidí ve velkém rozsahu. V případě, že by se teroristům podařilo tyto zbraně získat a použít, došlo by k obětem na lidských životech řádově v tisících možná i statisících.²⁷

Představená typologie znázorňuje motivaci teroristy ke svému jednání, která je charakteru náboženského, politického nebo racionálního.²⁸ Náboženská motivace již z podstaty významu slova znázorňuje motivaci z pohledu náboženského přesvědčení, tedy prosazování vlastní víry, kterou nadřazuje nad ostatní víry, kdy hlavní současnou náboženskou teroristickou hrozbou je islamismus, tj. politická ideologie zneužívající islám pro své mocensko-politické účely. Motivace z politického přesvědčení je páchána proti vnitřní politice vlastního státu nebo proti zahraniční politice jiného státu. Racionální motivace souvisí s rozumovou rozvahou, promyšlením, kdy terorista nebo teroristická organizace analyzuje, jaké má zvolit metody terorismu, aby dosáhli cílů, které si stanovili.

²⁵ BRZOBOHATÝ, M. *Současné vývojové trendy terorismu*. Praha, 2001, s. 10-11.

²⁶ MIKA, O.J. *Současný terorismus*. Praha: Triton, 2003, s. 37.

²⁷ MIKA, O.J. *Současný terorismus*. Praha: Triton, 2003, s. 38

²⁸ MIKA, O.J. *Současný terorismus*. Praha: Triton, 2003, s. 33.

Ministerstvo vnitra České republiky prezentuje následující typologii terorismu:²⁹

1. Terorismus kriminální: teroristické akce provedené primárně za účelem získání osobních materiálních výhod
2. Terorismus patologický: teroristické akce provedené primárně kvůli psychickému sebeuspokojení
3. Terorismus politický, resp. ideologický: akce provedené z kolektivních pohnutek bez hledání přímých materiálních výhod.

Tuto kategorii lze dále dělit na:

- Ultralevicový terorismus
- Ultrapracvicový terorismus
- Etnický terorismus
- Náboženský terorismus
- Environmentální terorismus
- Vigilantistický terorismus – kterému jde o právo a pořádek, lze sem řadit například latinskoamerické černé brigády, útočící proti bezdomovcům atd.
- „Single-issue” terorismus – jednopoložkový – proti potratům atd.³⁰

V podstatě MV ČR typologie terorismu prezentuje shodně podle Oldřicha KRULÍKA, bývalého pracovníka odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra ČR, který od roku 2010 působí v rámci katedry krizového řízení Fakulty bezpečnostního managementu Policejní akademie České republiky v Praze, které popisuje ve své knize Fenomén současného terorismu. Dále na stránkách MV ČR je typologie terorismu prezentována jako: *„Slučování kritérií motivace, aktérů, rozsahu a způsobů provádění akcí teroristů. Z hlediska základního stanovení hrozeb a jejich předcházení je třeba stanovit především motivaci teroristů“*. Dále působnost terorismu rozlišuje podle místa působení terorismu na terorismus domácí a mezinárodní terorismus, který: *„je související s počtem zemí, v nichž terorismus působí anebo získává prostředky a logistiku pro svoji činnost. Nepřehlédnutelná je vazba terorismu na jiné negativní jevy, jakými je například obchod s drogami, ze kterého jsou teroristické akce nezřídka financovány, nebo obchod se zbraněmi. Společně s organizovaným zločinem a šířením*

²⁹Dokumenty terorismu – typologie terorismu [online]. Praha: MV ČR 9.6.2009 [cit. 2015-10-13]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/typologie-terorismu.aspx>>.

³⁰ Dokumenty terorismu – typologie terorismu [online]. Praha: MV ČR 9.6.2009 [cit. 2015-10-13]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/typologie-terorismu.aspx>>.

zbraní hromadného ničení patří terorismus – zejména jeho mezinárodní forma – k nejzávažnějším rizikům ohrožujícím celou lidskou civilizaci“.³¹

2.1.2 Nástroje páčání terorismu

Je mnoho způsobů a metod jak lze naplánované útoky uskutečnit. Zásadní hledisko jakou metodu teroristé použijí, záleží na jejich ekonomických a technologických možnostech. Čím je daná teroristická organizace bohatší, tím má větší finanční prostředky k provedení útoků, a tedy i použití technologie. Také záleží na inteligenčních propozicích daného teroristického útočníka, neboť je zřejmé, že každý terorista nedokáže pilotovat dopravní letadlo a navést ho na svůj cíl, jak tomu bylo 11. září. 2001 v USA, útok na Světové obchodní centrum v New Yorku.

Otakar J. Mika je český expert na terorismus, zbraně hromadného ničení, ochranu obyvatelstva a životního prostředí, krizový management a prevenci závažných průmyslových havárií. Mika terorismus v roce 2003 ve své knize *Současný terorismus* označuje nástroje terorismu jako: „*Rozsah činností, který je velmi široký, kde jsou čtyři hlavní formy, a to úkladné vraždy, atentáty, bombové útoky, držení jednotlivců jako rukojmí, a únosy letadel*“.³² Mika terorismus označuje jako rozsah činností ve velkém rozměru, který má čtyři hlavní podoby, a to úkladné vraždy, atentáty, držení rukojmích a únosy. Toto popsání terorismu spíše odpovídá menším teroristickým skupinám než je dnešní největší globální hrozba islámský terorismus, který do pojmu zapadá jen okrajově.

Podle použité metody a způsobu provedení teroristického útoku jsou nejznámější následující metody:³³

1. **Ruční střelné a sečné zbraně** – nejjednodušším a nejpoužívanějším způsobem jak teroristický útok provést; tyto prostředky se používají od doby, co terorismus vznikl. Střelné zbraně jsou v současném světě jednoduše získatelné. Některé druhy střelných zbraní se dají získat legální cestou na zbrojní průkaz, i když v některých zemích je to jednodušší a v jiných složitější – například přísnější podmínky k získání zbrojního průkazu. Vzhledem k rozšířenému celosvětovému nelegálnímu obchodu se zbraněmi je možné získat i střelné zbraně, které nelze získat ani na zbrojní průkaz, jako jsou

³¹*Dokumenty terorismu – typologie terorismu*[online]. Praha: MV ČR 9.6.2009 [cit. 2015-10-13]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/typologie-terorismu.aspx>>.

³² MIKA, O.J. *Současný terorismus*. Praha: Triton, 2003, s. 22-23.

³³ČEJKA, M. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Brno: Barrister&Principal, 2007, s. 128-129.

samonabíjecí automatické zbraně – samopaly (nejpoužívanější a nejoblíbenější samopaly mezi teroristy jsou AK 47, SA 58, SA 61 pro svoji nízkou cenu, dostupnost a spolehlivost při akci) a různé kulometry. Sečné zbraně jako nože a různé meče jsou jen jako podpůrná ruční zbraň k provedení útoku v tichosti nebo při selhání střelné zbraně. Střelných zbraní se používá při atentátech, proti jednotlivci nebo skupině osob jako jsou politici, vojáci, státní úředníci, novináři, příslušníci určitého etnika, věřící jiných náboženských vyznání než je terorista. V současné době se rozmohl způsob útoku proti anonymnímu davu, který má mít negativní vliv na ekonomiku či politiku státu, kde je útok proveden, například útok automatickými zbraněmi na turisticky rušné místo ve vyhlášené destinaci.

2. **Výbušniny a nástražné výbušné systémy** – jedná se také o velmi rozšířený a četně používaný způsob teroristických útoků. Výbušniny se získávají téměř jen nelegální cestou od náhodných prodejců až po organizované skupiny, které se podílí na nelegálním celosvětovém obchodování se zbraněmi. Použité výbušniny a nástražné výbušné systémy teroristů závisí na jejich finančních prostředcích. Jedná se o ruční granáty, průmyslové trhavinu (v 90. letech 20. století byl mezi teroristy oblíben český Semtex pro jeho dostupnost, technické vlastnosti a složité detekce běžnými detektory), jednoduché a technologicky složitější bomby, miny, rakety. Teroristický útok výbušninou je veden na různé náhodné nebo vybrané budovy státních i nestátních institucí, na turisticky rušných místech, nábožensky nebo etnicky vyhledávané místo, na hlavní dopravní či energetické tepny, významné průmyslové zařízení (chemické továrny, elektrárny). S touto metodou je úzce spjatý tzv. sebevražedný terorismus, který je používán od 80. let 20. století, kdy jako první s touto metodou přišla sebevražedná teroristická skupina Hizballáh, i když o sebevražedných útočných akcích bychom se mohli bavit již od 13. století, ale tyto nebyly přímo součástí terorismu. Při sebevražedných akcích teroristických skupin se nejčastěji používá výbušnina nainstalovaná ve vozidle, řidič tohoto vozidla najede do davu lidí a následně vozidlo s výbušninou odpálí. Dalším sebevražedným způsobem je výbušnina umístěna na lidském těle, kdy útočník vstoupí do davu lidí a zde se následně odpálí. Uvedený způsob sebevražedných teroristů má velmi silný psychologický účinek a při útoku dochází k velkým ztrátám na lidských životech a ke spoustě zraněných osob. K sebevražednému terorismu může dojít opět kdykoliv a kdekoliv na světě.³⁴

³⁴ MAKARIUSOVÁ, R. *Terorismus, globální terorismus a Éra Al-Káidy*. Praha: Metropolitan, 2013, s. 154-155.

3. **Braní rukojmích a únosy** – tato metoda je používána teroristy od 70. let 20. století, kdy s touto metodou prvotně přišli teroristické jednotky z Blízkého východu. Braním rukojmí je užíváno ve spojitosti s únosem letadla nebo obsazení budovy s lidmi. Únosy se směřují na civilní obyvatelstvo, politiky, vojáky nebo novináře. Teroristé za rukojmí nebo unesené osoby požadují výkupné, které je použito k financování jejich dalších aktivit nebo propuštění uvězněných spolubojovníků, popřípadě politické změny. V nemálo případech jsou některá rukojmí nebo unesené osoby zabity při pokusu o jejich útěk nebo při zásahu bezpečnostních složek, popřípadě popraveni teroristy pro výstrahu ostatním.

4. **Chemické, biologické a jaderné technologie** – jsou další možností použití pro účely terorismu. Chemická, biologická a jaderná zbraň se od sebe liší svojí vlastní specifičností, ale mají jednoho společného jmenovatele, a to smrt lidí ve velkých měřítkách. Pokud by se uvedené technologie či zbraně dostaly do rukou teroristů, tak těmito zbraněmi jsou schopni spáchat teroristický útok proti lidem, který by měl za následek tisíce, možná i statisíce lidských obětí. Chemické technologie jsou kyanovodíky, nervově paralytické látky, toxické látky, v případě použití mohou způsobit smrt během několika málo minut nebo značně poškodit lidské zdraví nebo životní prostředí. Použití chemických zbraní teroristy je v podstatě snadné. Chemické zbraně jsou snadno dostupné nebo snadno vyrobitelné, popřípadě je lze použít formou sabotáže průmyslových chemických provozů (jednoduchou, ale účinnou sabotáží by bylo odpálení chladícího zařízení hokejového stadionu, kde se v chladícím zařízení používá čpavek, který je prudce jedovatý a snadno se rozptyluje do ovzduší, tudíž může zamořit velké území)³⁵. Biologickými technologiemi nebo zbraněmi rozumíme použití různých virů a mikrobů, které působí negativně na lidský organismus, způsobují závažná smrtelná onemocnění. Biologická zbraň je docela dostupná. Stačí šikovný biolog donucený ke spolupráci či člen teroristické organizace, který vypěstuje bakterie, následně je rozptýlí mezi lidi a s odstupem času bakterie začnou účinkovat. Některé bakteriální nemoci mají dlouhou inkubační dobu, snadno se přenášejí mezi lidmi. Výsledkem tohoto útoku pak jsou nedozírné a strašlivé následky v podobě lidských obětí. Jaderné technologie neboli zbraně jsou svojí silou ještě hrozivějším nástrojem pro teroristy, kdy takové použití zbraně může mít ještě větší následky na lidských životech a obrovské materiální škody. Naštěstí jaderné technologie jsou značně složité, potřebný jaderný materiál nedostupný, i když už se teroristé několikrát pokusili získat jaderný

³⁵ *Moderní teroristické metody* [online]. Praha: MV ČR 9. 6. 2009 [cit. 2015-10-13]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/typologie-terorismu.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>>.

materiál, ale tento vždy skončil v rukou policie. Je jen otázkou času, kdy se nějaké teroristické organizaci podaří jadernou bombu (tzv. černá bomba) vyrobit a použít. V současné době je pro teroristy snadnější použít chemickou nebo biologickou zbraň, ale budoucnost nám ukáže.

5. **Kybernetický terorismus** – primární hrozbu představuje virtuální teroristický útok prostřednictvím počítačových sítí. Tento terorismus ztělesňuje strašáka dnešní doby, kdy k takovému útoku může dojít kdykoliv a kdekoliv na světě. Kybernetický terorismus může svým útokem způsobit srovnatelné účinky jako zbraně chemické, biologické či jaderné³⁶. Vzhledem k tomu, že nový technologický vývoj soudobé společnosti je závislý na počítačových sítích, tím více se nabízí teroristům možnost, jak zasadit nečekaný bolestivý zásah. Nejvíce je kybernetickým teroristickým útokem ohrožen tzv. Západ, kde se nové technologie ve spojitosti s počítačovými sítěmi podílí na řízení veškeré infrastruktury. Pomocí kybernetiky je terorista schopen zablokovat energetické rozvody vody, elektřiny, plynu a ropy. Nebo je možné vyvolat poměrně velký kolaps v letecké dopravě, v toku finančních prostředků a v komunikačních systémech. Sekundární kybernetickou hrozbou je samotný internet, který spočívá v přístupu k návodům pro přípravu výbušnin, bomb a jiných nebezpečných zbraní, jako jsou známé Molotovovy koktejly nebo nitroglycerin. Kybernetický terorismus je také hudbou blízké budoucnosti, kdy se různé teroristické organizace pokusí tímto způsobem cíleně napadnout nějaký zneprátený stát.³⁷

2.1.3 Rozdíl mezi terorismem a jinými formami násilí

Násilí, brutalita, oběti na lidských životech, majetkové škody, zastrašování lidí nejsou jen znakem terorismu, ale také určitých jiných nežádoucích negativních jevů ve společnosti. Vyjmenované atributy mohou být určitě spojovány i s jiným společenským zlem, a to při nejmenším s organizovaným zločinem nebo válkou. Určitou spojitost mezi terorismem, kriminálním zločinem a válkou má za úkol zohlednit tato podkapitola.

V obecném pojetí je terorismus úmyslný trestný čin, který je v např. v České republice chráněn trestním zákoníkem (zákon číslo 40/2009 Sb. §311 viz kapitola 2.2 Definice terorismu) a i v ostatních státech EU a jiných světových velmocí je tomu

³⁶ MIKA, O.J. *Současný terorismus*. Praha: Triton, 2003, s. 37.

³⁷ *Kybernetický terorismus* [online]. Praha: MV ČR 9. 6. 2009 [cit. 2015-10-13]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/kybernetickýterorismus.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>>.

obdobně. Aby se jednalo o terorismus, musí k činu dojít s rozmyslem, plánem a jasným politickým úmyslem, tedy pokud je čin vykonán s jiným než politickým záměrem, nemůžeme hovořit o terorismu. Pachatelé organizovaného zločinu se také dopouští vraždění, únosů a jiného násilí, což jsou stejné následky, kterých se dopustí i teroristé, ale o terorismus se nejedná, neboť pachatelé organizovaného zločinu se těchto skutků dopouští z vlastních soukromých účelů, například finančního obohacení na úkor jednotlivce či malého okruhu bohatých obyvatel, nikoliv z politických důvodů s cílem zastrašit stát a širokou veřejnost k prosazení svých politických idejí. Uvedená fakta je možné vysvětlit jednoduchým příkladem: pokud vtrhne skupina teroristů do školy a postřílí zde deset žáků a učitelů s jasným politickým účelem k zastrašení civilního obyvatelstva a prosazení svých politických cílů, jedná se jednoznačně o teroristický čin. Ale pokud vtrhne do školy žák a tento ve mstě bez politických cílů postřílí deset žáků a učitelů, ač svým jednáním se dopustí stejného následku – smrti deseti osob jako teroristé, nejedná se o teroristický čin, nýbrž o trestný čin vraždy. Tedy rozdíl je ve skutkové podstatě trestného činu, a tím i v kriminologickém hledisku spáchaného trestného činu. O něco složitější je kriminální pohled u výroby a distribuce narkotik a narkoterorismu. O narkoterorismu hovoříme jen v případě, že zločinecké organizace kromě výroby a obchodu s narkotiky prosazují i svoje politické cíle a postoje. Některé narkomafie se snaží zasáhnout i do politiky svého státu, který bojuje v potírání jejich zločinů. K narkoterorismu v současné době dochází například v Mexiku a v minulosti jím byla postižena Kolumbie či Venezuela.³⁸

Rozdíl je rovněž mezi terorismem a guerillovou válkou. Guerillová válka je slovo převzaté ze španělštiny, které je označením pro malou válku v určitém územním celku. V českém slovníku cizích slov je guerilla vykládána jako partyzánská válka, drobná válka nebo záškodnická válka.³⁹ Guerillová válka se liší ve své hlavní podstatě, a to proč a proti komu je vedena. Guerillové jednotky se vyznačují partyzánskou válkou, operují pro ně na známém domorodém území ve velmi těžko dostupném terénu. Členové guerillových jednotek žijí především odloučeně, samotářsky, mimo hlavní společnost státu. Mají jednotné uniformy a jsou formovány do jednotek podle vojenského vzoru až do velikosti brigád. Jednotky neútočí na civilní domorodé obyvatelstvo v daném území, ba naopak jsou podporováni domorodým obyvatelstvem. Principem a cílem guerillové války je ovlivnění politických cílů, útoky ve formě

³⁸ MAKARIUSOVÁ, R. *Terorismus, globální terorismus a Éra Al-Káidy*. Praha: Metropolitan, 2013, s. 16-17, 24.

³⁹ *ABZ.cz: slovník cizích slov - on-line hledání*[online]. [cit. 2015-10-15]. Dostupné na <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/hledat?cizi_slovo=guerilla&typ_hledani=prefix>.

sabotáží, zastrašování a zničení významných cílů, které jsou výhradně směřovány převážně na vojenské nebo jiné strategické cíle, což je opakem terorismu. Terorismus vesměs útočí na civilní cíle a jen výjimečně na vojenské cíle, a jejich členové žijí volně, svobodně ve společnosti, proti které cílí své útoky.⁴⁰

Samozřejmostí je také uvedení rozdílnosti mezi terorismem a standardní válkou. V případě vedení standardní války jsou hlavními aktéry státy či mezinárodní aliance a jejich vojenské jednotky – armády. Zásadním činitelem války je stát, jenž vydává rozkazy a nese odpovědnost. V případě války i civilní obyvatelstvo plní své úkoly, například dobrovolníci pomáhají ve zdravotnické či logistické pomoci, popřípadě může být obyvatelstvo mobilizováno, ale hlavně pokrývá nemalé ekonomické potřebné náklady, které válka přináší. Ozbrojené síly plní v hlavní řadě obrannou strategii státu a útočnou až v druhotném hledisku. Kdežto terorismus vede v první řadě útočnou strategii, kterou vydává stát a ovlivňuje politický názor veřejnosti a přímění státu k zásadním změnám.⁴¹

2.3 Charakteristika mezinárodního terorismu

Mezinárodní terorismus je jednou z etap vývoje terorismu, viz podrobně rozepsané v podkapitole 2.2.1 Vývojové etapy terorismu. Mezinárodní terorismus jako pojem je dosti často milně spojován jako obecný pojem pro terorismus. Prvopočátky mezinárodního terorismu sahají do 60. až 70. letech 20. století a přetrvává do dnešní doby. Mezinárodní terorismus má svá individuální kritéria, která jsou příznačná formou pojetí, motivací a chováním teroristických skupin. Pro mezinárodní terorismus je charakteristické jeho místo vzniku a vývoje v oblasti Blízkého východu v 60. letech 20. století vznikem teroristických palestinských skupin Hamás, Hizballáh nebo Fatah (na Blízkém východě je velké množství dalších teroristických skupin, ale uvedené tři jsou největší a nejaktivnější v Palestinsko - Izraelském konfliktu). Uvedené teroristické skupiny mají jednoho cíleného nepřítele, a to židovský stát Izrael. Cílem mezinárodního terorismu je donutit jeden konkrétní sousední stát nebo sousední státy, aby zanechaly prosazování svých zájmů a přinutit je ke změně zahraniční politiky, a tedy nevměšování se do sousedního státu, ale také k donucení k opuštění okupovaného území příslušným sousedním státem. Skutečností mezinárodního terorismu jsou tedy cílené násilné

⁴⁰ MAKARIUSOVÁ, R. *Terorismus, globální terorismus a Éra Al-Káidy*. Praha: Metropolitan, 2013, s. 25.

⁴¹ EICHLER, J. *Terorismus a války v době globalizace*. Praha: Karolinum, 2011, s. 142.

aktivity na civilisty a státní zřízení sousedních států. Teroristické organizace tedy sídlí ve svém domovském státě a provádí útoky v sousedním znepřáteleném státě. Teroristické organizace mají státní podporu svého domovského státu, kde mají svoje zázemí a finanční prostředky k výzbroji, výcviku a plánování svých operací. U mezinárodního terorismu tedy nejde o změnu vnitřní politiky dotyčného státu a ani není cílem útoku jiný vzdálený stát, který sice podporuje sousední stát, např. USA podporující Izrael. Pokud provede palestinský radikál útok v USA, protože chce odradit dotyčný stát, tedy USA, aby nepodporoval Izrael, tak se jedná o globální terorismus nikoliv o mezinárodní terorismus. Mezinárodním terorismem byl dříve dosti často neodborně označován globální terorismus, zejména k tomuto docházelo v roce 2001 po zářiových teroristických útocích v New Yorku. Mezinárodní terorismus má tedy hlavní charakteristickou vlastnost násilné útoky na civilisty nebo státní zřízení sousedního státu ke změně postoje v jejich zahraniční politice k sousednímu státu. Příznačným charakterem doby mezinárodního terorismu jsou útoky na leteckou dopravu, při kterých se teroristé dopouští únosů velkých dopravních letadel, s co nejvíce osobami na palubě s občany znepřáteleného státu, a prosazují své požadavky. Taktéž je charakteristický bombovými či raketovými útoky proti sousednímu státu (příkladem opět může být Palestinsko-Izraelský konflikt).⁴²

2.4 Charakteristika islamistického terorismu

Islamistický terorismus je fenomén dnešní doby, který je největší bezpečnostní hrozbou současnosti po celém světě. Islamistický terorismus je charakteristický militantními teroristickými organizacemi, které prosazují nepřátelství islamistů proti západnímu stylu života. Islám je vedle křesťanství jedním z nejrozšířenějších náboženství, které vzniklo v 7. století našeho letopočtu, jež založil prorok Muhammad po vzezření archanděla Gabriela, a které prorokovalo, že Muhammad je božím poslem, poslem Alláhovým.⁴³ Islám je vírou muslimského náboženství a je normální vírou jako křesťanství či judaismus. Islám sám o sobě není pro společnost nebezpečný, jak je mylně laickou širokou světovou populací míněno, ba naopak je mírumilovné náboženství. Pro světovou společnost je tedy nebezpečný radikální výklad islámu, který je založen na fanatismu a radikálním islamismu neboli islámském fundamentalismu, což je pro islamistický terorismus základním charakteristickým rysem. Fundamentalismus

⁴² EICHLER, J. *Terorismus a války v době globalizace*. Praha: Karolinum, 2011, s. 153-155.

⁴³ MAKARIUSOVÁ, R. *Terorismus, globální terorismus a Éra Al-Káidy*. Praha: Metropolitan, 2013, s. 53.

představuje ideologický náboženský fanatismus vedoucí k radikálnímu prosazování svojí ideologie, tedy se jedná o přesvědčené dodržování náboženských zásad bez ohledu na náboženství i za cenu vynucením násilím jejich odpůrců a podrobení poslušnosti či konverzi k islámu. Islámský fundamentalismus je osobitý vitální styl, který vychází z dodržování náboženských pravidel Koránu radikálním ideologickým postojem. Islamistický terorismus neboli islámský fundamentalismus se začal postupně vyvíjet od konce 19. století, až k hlavnímu rozmachu v 70. – 80. letech 20. století. Islámští fundamentalisté prosazují Alláhovu vůli prostřednictvím písma svatého, Koránu, k prosazení svojí ideologie vedoucí k jednotné islámské spopolitosti jednoho velkého společného islámského státu. Cílem islamistického terorismu je prosazování islámu násilným radikálním ideologickým způsobem proti jeho bezvěrcům, kteří žijí opovrhujícím západním stylem života. Svojí aktivitou chtějí vytvořit idylické podmínky pro muslimské obyvatelstvo po celém světě se společnou ekonomikou a kulturním rozmachem. Islamističtí teroristé k prosazení své ideologie posvátného islámu užívají cílené nekompromisní násilí směřované proti všem osobám, které jsou jejich nepřátelé, a také proti všem, co jsou jakýmkoli způsobem s nepřáteli propojeni (např. společnou politikou, životním stylem). Útoky islamistických teroristických skupin mnohdy postrádají racionálnost a nemají jasně stanovené cíle. Útoky jsou prováděny islamistickými fanatiky, kteří vybírají ke svým teroristickým operacím náhodné symbolické cíle odpůrců, tedy nepřátel islamistů, s možností co nejvíce potenciálních obětí převážně civilního obyvatelstva, nejčastěji formou sebevražedného teroristického útoku.⁴⁴

⁴⁴ BARŠA, P. *Západ a islamismus, střet civilizací, nebo dialog kultur?* Praha: Centrum pro studia demokracie a kultury, 2001, s. 70, 111, 160-161.

3 Islámský Stát

Islámský stát – ad- Dawla al- Islámia. Zkráceně se užívá zkratka IS. V arabských zemích se užívá zkrácený název Daeš či Daiš. Islámský stát vznikl 28. června 2014 na první den svátku Ramadán. Z pohledu mezinárodního práva není považován za plnohodnotný stát, ale jedná se o okupované území radikální islamistickou teroristickou organizací s původem z Iráku. Na území, které v současné době dobyli a okupují, vyhlásili samostatný stát – Islámský stát.⁴⁵ Islámský stát není v současné době mezinárodně uznáván jiným státem. Přívrženci Islámského státu stanovili jeho území za chalífát, kdy se snaží získat nadvládu nejen nad všemi muslimy na dobytém území, ale taktéž si činí právo na náboženskou nadvládu nad muslimy po celém světě. Hlavním cílem Islámského státu je obrodit chalífát na území Iráku a Levanty a dalších zemích, které byly v minulosti pod muslimskou mocí. Levanta je bývalé zeměpisné označení pro území, které zahrnuje současnou Sýrii, Palestinu, Jordánsko a Libanon.⁴⁶

Chalífát označuje vládnutí moci chalífy, hlavy Ummy muslimské obce, která byla náboženským zřízením a státním celkem zahrnujícím téměř všechna území ovládaná muslimy. Chalífát vznikl 8. června 632 po smrti proroka Muhammada, kdy jeho blízcí spolupracovníci Abú Bakar, Umar ibn al-Chattáb a Abú Ubajda využili zmatečné situace po prorokově smrti mezi medinskými kmeny při dohadování o nástupci proroka Muhammada a Umar prosadil jako prvního chalífa Abú Bakra. Chalífát zanikl v roce 1258 dobytím Bagdádu mongolskými vojsky. Duchovní institut chalífát byl opět obrozen v roce 1261 v Egyptě a zrušen 3. března 1924 v Turecku, kdy rod Osmanů přišel o svou politickou moc. Chalífát dosahoval svého největšího územního rozmachu v polovině 8. století, kdy se nacházel na území Blízkého východu až k řece Indu a dále na území severní Afriky a Pyrenejského poloostrova.⁴⁷

Vznik dnešního Islámského státu, jak jej známe nyní, předcházela dvě desetiletí dlouhý proces. Zrod započal na konci 20. století, kdy započala v Iráku působit po většinu neznámá organizace s názvem Skupina pro monoteismus a džihád, která byla vedena jordánským saláfistou Abú Musa al-Zarkáví. Po invazi vojenských jednotek USA a jeho koaličních spojenců do Iráku a následném svrnutí diktátora Saddáma Husajna bylo téměř celé území Iráku dobyt americkou armádou. Abú Musa al-Zarkáví

⁴⁵ WEISS, M., HASSAN, H. *Islámský stát uvnitř armády teroru*. Brno: Albatros Media a.s., 2015, s 17.

⁴⁶ BAROCHOVÁ, A. *Islámský stát, nebo Daeš?* [online]. Praha: Idnes.cz 2016 [cit. 2016-01-17]. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz/islamsky-stat-nazev-organizace-co-je-daes-f111-zahranicni.aspx?c=A160114_162810_zahranicni_aba>.

⁴⁷ MENDL, M. *S puškou a koránem*. Praha: Orientální ústav Akademie věd České republiky, 2008, s. 39-43.

se přihlásil k oddanosti Usámu bin Ládínovi a působení pod jeho záštitou na území Iráku, název organizace Zarkávi změnil na Al-Káida v Iráku, která prováděla jako jedna z mála funkčních odbojových skupin v Iráku cílené boje s okupačními americkými vojenskými silami. V danou dobu nebyl v Iráku žádný komplexně ucelený koordinovaný odboj, jednotlivé odbojové skupiny byly roztrženy po celém Iráku na malé frakce, které prováděly vlastní akce proti americké armádě. Tedy jen Al-Káida v Iráku byla jedna z mála organizací, která měla větší počet bojovníků a prováděla vlastní cílené akce proti americké armádě, kdy tyto akce americká armáda značně pocítovala na obětech svých padlých vojáků.⁴⁸

V době okupace Iráku americkou armádou a jejich koaličních spojenců, byl Irák v roce 2004 téměř celý pod nadvládou prozatímní vlády s dohledem intervenčních jednotek americké armády, tedy hlavně pod taktovkou USA. Okupační vláda se zmocnila téměř veškerého ropného průmyslu, zprivatizovala všechny státní podniky a ovládla místní ekonomiku. Byla zavedena rovná daň a došlo k zakázání stávkové směny zboží, spíše bylo co nejvíce omezeno stávkové právo. K těmto velice negativním opatřením vláda přišla ještě navíc s tvrdými škrty v sociálních výdajových oblastech. Zavedená politika velice brzy vyvolala velikou vlnu nespokojenosti obyvatelstva a plošné nepokoje napříč celým Irákem. V dubnu 2004 při propuknutých nepokojích, hlavně ve městě Fallúdža, kde americká armáda střelila do pokojné demonstrace s následkem desítek mrtvých osob. Masakr ze strany americké armády ve městě Fallúdža vyvolal obrovské pobouření napříč Irákem. Propukly obrovské nepokoje proti okupační vládě, které přerostly v obrovské, mnoho let přetrvávající povstání. V mnoha oblastech se desetitisíce osob připojilo k Mehdího armádě (milice vytvořené proti okupačním vojskům pod vedením Muklada al-Sadrema). V tomto období stáli šiitové a sunnitě pospolu vedle sebe proti okupační vládě. Pro okupační vládu byla vyhrocená situace v Iráku téměř neudržitelná a vymykala se jí z kontroly. USA situaci vyřešili podmaněním si šiitského a kurdského národa, a to velkorysým podporováním. Šiitská exilová politika se pod ochranou americké armády vrátila do Bagdádu, kdy USA zásadně spolupracovala s šiitským duchovním vůdcem Alím Sistáním. Šiitům se najednou otevřely brány svobody s duchovními poutěmi a propojením s lukrativními obchody v Iráku. Klíčovým mužem byl zmiňovaný duchovní Alím Sistání, který měl velkou autoritu mezi šiitskou populací a v roce 2005 vyhrál volby v Iráku, neboť sunnitě volby bojkotovali a voleb se neúčastnili. Irák byl od roku 2005 politicky pod

⁴⁸ WEISS, M., HASSAN, H. *Islámský stát uvnitř armády teroru*. Brno: Albatros Media a.s., 2015, s 18-25.

nadvládou šíitského národu. Po volbách v Iráku roku 2005 enormně narůstá napětí mezi šíitským a sunitským národem, které vyvrcholilo v roce 2006 po bombových útocích na nejvýznačnější šíitskou svatyní al-Askarí v Iráckém městě Samara. Bombové útoky způsobily mezi šíitskou populací nenávistný vztek, kterého zneužili šíitští sektářští duchovní, kteří měli v daném období velice silnou vládní moc a z útoku jednoznačně obvinili sunitské obyvatelstvo. Následně propuká velké šíitské hnutí proti sunnitům pod dozorem Mahdího armády. Vznikly různé ozbrojené šíitské militantní skupiny, které podnikly nenávistnou vraždící mašinérii proti sunitskému obyvatelstvu. Šíitské ozbrojené skupiny či gangy vyvražďovaly a vyháněly sunitské obyvatelstvo z Bagdádu, což vedlo ke genocidě sunitského obyvatelstva nejen v Bagdádu, ale i napříč celým Irákem, kterému padlo za oběť tisíce převážně sunitských občanů. Proti ozbrojeným šíitským gangům byla nasazena převážně šíitská vládní armáda, která na násilí jen laxně přihlížela. Preživší sunitský národ pak žil v neustálé obavě a nejistotě. Nespokojenost v sunitských regionech stoupala na intenzitě, která následně vedla ke vzbouření sunnitů proti šíitům a vzniklo sunitské povstalecké hnutí.⁴⁹

V Iráku se také nachází mocná organizace „*Al-Káida v Iráku*“, kterou do roku 2006 vedl jeden z nejhledanějších teroristů světa Abú Musa al-Zarkáví. Tento byl však v roce 2006 zabit americkou armádou - jednotkou speciálních operací zvané Účelové uskupení 145, kdy dva letouny F-16 shodili dvě pultunové bomby na jeho úkryt, kde se skrýval.⁵⁰ Po smrti Zarkávího moc nad Al-Káidou v Iráku převzal egyptan Abú Ayyub al-Masrím. Po čtyřech měsících pod vládou Masríma se Al-Káida v Iráku spojila v koalici s povstaleckým hnutím Mudžáhedínská rada šúry, která sdružovala šest nejsilnějších extrémistických sunitských organizací, které pak společně v říjnu 2006 vyhlásily Islámský stát v Iráku, ve zkratce ISI. Vůdcem ISI byl v od vzniku, tedy října 2006, Abú Abdulláh al-Rašíd al-Bagdádí, vlastním jménem Hamíd Dawud Mohamed Chalíl al Záví. Členové Al-Káidy společně se sunitským povstaleckým hnutím s velmi malým počtem bojovníků dovedli rozpoutat značně účinný odpor proti šíitům a intervenčním vojenským jednotkám v čele s americkou armádou. Bezohledné sebevražedné bombové útoky, sektářský teror a tvrdá interpretace šarií, které Al-Káida prosazovala, přivedlo společné sunitské povstalecké hnutí k rozporu s Al-Káidou, které následně vedlo k rozvratu sunitského povstaleckého hnutí a Al-Káidy. Tohoto okamžiku dovedly velmi účelně využít americké intervenční síly, které vycvičily a

⁴⁹ WEISS, M., HASSAN, H. *Islámský stát uvnitř armády teroru*. Brno: Albatros Media a.s., 2015, s 35-40, 48-49, 56-59.

⁵⁰ ČEJKA, M. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Brno: Barrister&Principal, 2007, s. 195-196, 130-134.

vyzbrojily sunnitskou organizaci Synové Iráku. Tuto organizaci spíše vytvořili vlivní místní sunnitští kmenoví šejkové v sunnitských oblastech jako sunnitskou milici, kterou materiálně a finančně podporovala americká armáda. Bojovníci Synové Iráku svojí koordinovanou vojenskou činností téměř zničili sunnitské povstalecké hnutí a iráckou odnož organizace Al-Káida. Abú Abdulláh al-Rašíd al-Bagdádí vládl v ISI do dubna roku 2010, kdy byl při společné akci americké a irácké armády zabit. Po jeho smrti byl vůdcem ISI zvolen Abú Bakr al-Bagdádí, jehož skutečné královské jméno je Kalif Ibrahim. Synové Iráku měli slíbené od USA místo ve vládě a v bezpečnostních složkách, ale vládnoucí šíitové pod vedením Núrího Málíkího dohodu slíbenou USA porušili a Syny Iráku do vlády nepřijali. Pro sunnity to byla opět velká zrada a rozhořčení. Po ukončení okupace Iráku zahraničními koaličními jednotkami v čele s USA v roce 2011 začal ISI působit kromě Iráku i v sousední Sýrii, kde propukla občanská válka proti režimu prezidenta Bašíra al-Asada. V období po ukončení intervence koaličních jednotek a USA se Irák ocitl v období sektářského násilí, které vyústilo ke vzájemné nevraživosti mezi dvěma největšími národy v Iráku, a to vládnoucími šíity a sunnity. Sunnité byli naopak hlavním národem, který měl největší vládní zastoupení za režimu Saddáma Husajna. Šíitská irácká vláda si myslela, že má bezpečnostní situaci v Iráku stabilizovanou a pod kontrolou, ale opak byl pravdou.⁵¹

Aby už tak velice složitá situace v Iráku mohla být ještě složitější, tak na další vývoj situace v Iráku měl veliký vliv vývoj občanské války v sousední Sýrii. V roce 2011 proběhlo jak mimo jiné státy, tak také v Sýrii tzv. arabské jaro. V Sýrii započalo 15. března 2011 nejprve pokojnými protivládními demonstracemi směřujícími na diktátora režimu Bašára al-Asada. Al-Asad nechal proti demonstrantům nasadit armádu, která zasáhla značně brutálně. Po vojenském zásahu vládních jednotek proti demonstrantům vznikla ozbrojená opozice, do které dezertovalo i značné množství vládních ozbrojených složek. V průběhu roku 2012 mezi vládními silami a ozbrojenou opozicí propukla vleklá občanská válka.⁵² Při občanské válce v Sýrii byly použity i bojové plyny ze strany Asadových vojsk,⁵³ obě zneprátené strany se dopouštěly válečných zločinů či genocid. Na straně opozice postupem občanské války vznikla různá radikální islamistická hnutí, která bojovala nejen proti vládě, ale také mezi sebou. Jedním ze vzniklých seskupení byl i Islámský stát v Iráku a Levantě označovaný ve

⁵¹ WEISS, M., HASSAN, H. *Islámský stát uvnitř armády teroru*. Brno: Albatros Media a.s., 2015, s 60-61, 66-67, 76-77, 83, 102-103, 134-135, 204-205.

⁵² KLICPEROVÁ, L, et KUTILOVÁ, M. *Islámskému státu na dostřel*. Praha: Mladá fronta, 2015, s 115-118.

⁵³ WEISS, M., HASSAN, H. *Islámský stát uvnitř armády teroru*. Brno: Albatros Media a.s., 2015, s 156-157.

zkratce ISIL (vznikl z ISI - Islámského státu v Iráku), který se postupem času stal jedním z nejsilnějších a nejbrutálnějších uskupení, jež provádělo na svém území nemilosrdné vyvražďování svých odpůrců. ISIL vybojoval svým úsilím východní část Sýrie a ke konci roku pronikl i do západní části Iráku. Jednalo se právě o sunnitskou provincii Anbár, což bylo zlomové i pro další vývoj v celém Iráku.⁵⁴

Rostoucí sociální nerovnost v Iráku mezi vládnoucí šíity a ostrčenými sunnity, které ještě více irácká vláda utlačovala a opovrhovala jimi, opět vedlo k protestům sunnitského obyvatelstva, kdy v prosinci 2013 protesty eskalovaly hlavně ve městech Fallúdža a Ramadí. Protesty byly nejprve pokojné, zúčastnilo se jich tisíce sunnitů a nakonec se k sunnitským protestům přidalo sektářské šíitské hnutí Mahdího armáda. Protesty měly ohlas i v jiných šíitských oblastech, chvíli to vypadalo, že smír mezi šíity a sunnity je na obzoru. Jenže nepokoje ve městech Fallúdža a Ramadí vládnoucí premiér Núrí Málíkí nechal brutálně rozehnat vojenskou silou. Do nepokojů se vmísili bojovníci ISILu, kteří nejprve ve Fallúdže a následně i v Ramadí porazili vládní jednotky. Bojovníci ISILu tedy využili situace a dobyli značnou část irácké provincie Anbár a vyhlásili islámský emirát ISIL. Začátkem roku 2014 se snažila irácká vláda ISIL porazit, ale ISIL dokázal iráckým vládním jednotkám odolat. Naopak v červnu 2014 přešli do velké ofenzivy a dobyli druhé největší irácké město Mosul a další významná města západního Iráku jako Tikrít, Bákubá a Bajdží s největší rafinérií v Iráku. Jednotky ISILu byly velice dobře takticky a bojově organizovány, vydobily spoustu bank, rafinérií a získaly velice bohaté zahraniční sponzory. ISIL si během krátké doby získal věhlas a dostatek finančních prostředků k dalšímu válečnému tažení. ISIL neblahým způsobem proslul svojí krvelačností veřejných hromadných poprav a masakrů zneprátelených kmenů. ISIL rekrutoval po celém světě značné množství svých příznivců a tím rozšířil své bojové řady. ISIL vyzval všechny muslimy k vybudování islámského chalífátu a zapojení se do celosvětového džihádu. Džihád představuje pojem islámské věrouky, který je laicky nejvíce představován jako „svatá válka“ spojována jen s násilím. Džihád má čtyři formy poslání: džihád srdce (náboženské konání dobra), džihád rukou (charitativní a sociální aktivity), džihád jazyka (šíření víry-islámu, ale mírumilovnou cestou slova), džihád meče (ochrana islámu silou). Současné islámské fundamentalistické organizace prosazují především džihád meče, tedy násilnou formu džihádu, a proto je západní kulturou džihád spojován hlavně s pojmem „svatá válka“.⁵⁵

⁵⁴ WEISS, M., HASSAN, H. *Islámský stát uvnitř armády teroru*. Brno: Albatros Media a.s., 2015, s 12-13, 16-17, 157-157, 246-247.

⁵⁵ ČEJKA, M. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Brno: Barrister&Principal, 2007, s. 53,138-139.

ISIL díky získaným bojovým zkušenostem, značným válečným kořistem - finančním prostředkům a svojí fanatickou vírou se stal islamistickou modlou a téměř neporazitelným. Irácké vojenské jednotky, které měly bojovat proti ISILu, se nakonec ve velkém vzdávaly a přešly bojovat na stranu ISILu, který dále sílil a expandoval ze západního Iráku do východní části země. ISIL se stal u mnoha muslimů nadějí k vysvobození se ze spáru západního světa. Název ISILu se postupně měnil a vyvíjel, dříve byl znám také jako Islámský stát v Iráku a Sýrii, ve zkratce ISIS, protože Šám označuje Sýrii, kde se mimo jiné v současné době také rozléhá, a tím je jeho území přesněji specifikované než Levanta. Uvedené názvy byly užívány do 28. června 2014, kdy vznikl nový jednotný zkrácený název Islámský stát. Vznik Islámského státu má mimo své obdivovatele z řad muslimů také značné množství svých odpůrců, a to díky brutalitě, kterou šokovali celý svět. Islámský stát i přes svoje vyhlášení státem není oficiálně jako stát uznávaný, je na něho hleděno spíše jako na jednu velkou teroristickou organizaci, která terorizuje okolní státy.⁵⁶

Islámský stát je známý svojí brutalitou masových vražd, popravami zajatců, mučením, prodejem žen jako sexuálních otrokyní, čímž si Islámský stát popudil proti sobě velké množství nepřátel. Do konfliktu proti Islámskému státu se zapojila na západě Iráku Kurdská milice, a to u města Kobani, kde jsou většinovým národem Kurdové.⁵⁷ Dne 13. prosince 2014 IS zahájil útok na vesnice kolem města Kobani, město Kobani bojovníci IS obklíčili ze tří stran a těžkou vojenskou technikou ho odstřelovali. Na město Kobani útočilo 4000 silně vyzbrojených bojovníků IS, proti kterým stáli jen lehce vyzbrojení bojovníci YPG (kurdské povstalecké jednotky - mužské) a YPJ (kurdské povstalecké jednotky - ženské). Obklíčenému městu Kobani nakonec přišli na pomoc dobře vyzbrojení pešmergové - Kurdská milice z iráckého Kurdistánu (bojující převážně na iráckém území) společně s bojovníky Asadovy opozice - Svobodná syrská armáda (FSA) a za podpory leteckých náletů americké armády byla po urputných bojích expanze IS zastavena. Na první pohled se může zdát, že jedno osvobozené město nehraje v celé situaci v Iráku a Sýrii až takovou roli, ale významné je zastavení invaze do té doby nezastavitelného IS.⁵⁸ Na druhou stranu se Kurdům vzkřísila naděje k vytvoření vlastního kurdského státu, což je proti vůli Turecka. Místo pomoci proti IS, Turecko bombardovalo kurdské povstalecké pozice na území Turecka (podrobnější

⁵⁶ WEISS, M., HASSAN, H. *Islámský stát uvnitř armády teroru*. Brno: Albatros Media a.s., 2015, s 169-170.

⁵⁷ WEISS, M., HASSAN, H. *Islámský stát uvnitř armády teroru*. Brno: Albatros Media a.s., 2015, s 108-109, 110-112, 205-208.

⁵⁸ KLICPEROVÁ, L, et KUTILOVÁ, M. *Islámskému státu na dostřel*. Praha: Mladá fronta, 2015, s 51-58.

popis situace Kurdů není podstatou této bakalářské práce, ale v budoucnu to může celou situaci v západním a severním Iráku a jihu Sýrie ještě více zkomplikovat).⁵⁹

Do boje proti IS se zapojily i Iránské speciální jednotky, které pomohly obklíčenému Bagdádu, i světové velmoci: Rusko, které jako spojenec Bašára al-Asada bojuje proti IS na území Sýrie a irácké vládě dodává bojové letadla a USA společně se Saudskou Arábií a jejími spojenci, kteří organizují bombardování pozic IS a také dodávají zbraně kurdským a šíitským milicím. Každá ze stran bojující proti IS si hájí svoje osobní zájmy a jejich činnost není společně koordinována, jelikož vzájemné vztahy mezi jednotlivými zeměmi jsou velice složité a téměř neřešitelné. Situace v Iráku a v Sýrii nechala vzniknout velice zajímavou koalici USA, Ruska, Iránu, Turecka a Saudské Arábie, která nemá příliš dobré vzájemné vztahy, spíše se dá hovořit o nepřátelství, ale situace kolem IS příslušné země přiměla k určité spolupráci, respektive k tolerování vzájemných zájmů jednotlivých zemí. Vzhledem k odlišným zájmům bojujících zemí proti IS je společná koordinovaná intervence proti IS nemyslitelná. Proto pozice IS, jež si do současné doby vybojovaly, jsou téměř neměnné a došlo zatím jen k zastavení expanze IS. V současné době v Iráku a v Sýrii, kde se IS rozléhá, dochází k vzájemným etnickým čistkám, jak ze strany IS, tak současné irácké šíitské vlády a také ze strany Kurdů.⁶⁰

Islámský stát užívá jako svoji vlajku černý podklad, na kterém je arabštinou v bílé barvě napsána „šaháda“, což znamená islámské vyznání víry „Není božstva kromě Boha a Mohamed je posel Boží“. Vlajka také obsahuje prorokovu pečeť, kterou měl Mohamed a jeho nástupci chalífátu stvrzovat státní dokumenty. IS se představuje svojí vlastní svatou vlajkou, kterou bojovníci IS prezentují, přičemž žádný pravý muslim nemůže bojovat proti prorokově vlajce, tedy proti IS. Černý podklad vlajky má také svůj význam, který vyznačuje závěrečný souboj a soudný den zmrtvýchvstání, následné postavení se proti Západnímu světu a křesťanské víře.⁶¹

Islámský stát kromě bojové aktivity má i ekonomické povinnosti, které potřebuje ke svému vlastnímu financování. Islámský stát převážně produkuje surovou ropu, podle odhadu těží 110 tisíc barelů ropy denně. IS ropu prodává jak svým spojencům, tak i

⁵⁹ ČTK. *Turci přes hranici ostřelují syrské Kurdy, volají po pozemní operaci*. [online]. Praha: Idnes.cz 2016, [cit. 2016-02-16]. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz/turci-pres-hranici-ostreluji-syrske-kurdy-volaji-po-pozemni-operaci-1je-/zahranicni.aspx?c=A160216_122718_zahranicni_aha>.

⁶⁰ MÁNER, O. *Sami IS nezvládneme*. [online]. Praha: Idnes.cz 2016, [cit. 2016-02-26]. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz/rozhovor-sindzar-kasem-schacho-d3k-/zahranicni.aspx?c=A160224_152758_zahranicni_ert>.

⁶¹ ČESKÁ TELEVIZE. *Černá vlajka Islámského státu šíří strach i s posvátným textem*. [online]. Praha: Česká televize.cz 2014, [cit. 2014-10-08]. Dostupné na <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1014444-cerna-vlajka-islamskeho-statu-siri-strach-i-s-posvatnym-textem>>.

svým nepřátelům. Ropa je tedy jeho hlavním příjmem, čímž získává kolem 1 milionu dolarů denně, a tím se stává nejbohatší teroristickou organizací na světě. IS se zmocnil několika rafinérií a několik vlastních rafinérií postavil, proto také produkuje naftu a benzin. IS rovněž těží plyn, přičemž největším odběratelem je opět zneprátená Sýrie pod mocí diktátora Bašára al-Asada. Ta plyn potřebuje k výrobě elektřiny.⁶²

3.1 Al-Káida

Vzhledem k tomu, že Islámský stát vznikl jako odnož Al-Káidy, je nutno zmínit i základy vzniku a vývoje Al-Káidy. Vnik teroristické organizace Al-Káida sahá do roku 1989, kdy v Afgánistánu končí 10 let trvající válka Sovětského svazu právě proti Afgánistánu. Za doby války Afgánistánu proti Sovětskému svazu v Afgánistánu vstanou dva nejvýznamnější islámští náboženští vůdci Dr. Abdullah Azzam, nar. 1941 v Palestině (doktor islámského práva), a Usáma bin Ládín, nar. 10.3.1957 v Saudské Arábii jako syn zámožného podnikatele stavební firmy - později nejznámější teroristický vůdce a nejhledanější terorista světa. V době okupace Afgánistánu Sovětskými vojsky založí společně Dr. Abdullah Azzam a Usáma bin Ládín nevládní organizaci Maktab al-Khiamat, která byla financována Saudskou Arábií a měla sídlo v Pešaváru,⁶³ dokonce měla pobočku i v USA, kdy USA se prostřednictvím CIA podílela na výcviku a výzbroji dobrovolníků v boji proti Sovětskému svazu. Hlavním úkolem organizace tedy bylo rekrutování a vycvičení nových dobrovolníků, kteří toužili bojovat proti Sovětské okupaci Afgánistánu v duchu džihádu, bojovníkům se říká Mudžahedínové.⁶⁴

Po ukončení Sovětsko - Afgánské války v roce 1989 byl Dr. Abdullah Azzam zavražděn a organizaci Maktab al-Khiamat převzal do vlastních rukou Usáma bin Ládín a byla přejmenována právě na Al-Káidu. Al-Káida byla Usámou bin Ládínem vytvořena jako radikální bojová skupina k prosazení jeho vize džihádu, jako otevřeného islámského radikálního hnutí pro všechny muslimy nejen Arabského původu. Usáma bin Ládín prostřednictvím Al-Káidy podporuje různá islamistická radikální hnutí financováním, rekrutováním a výcvikem jejich členů. Al-Káida buduje nová centra mimo hlavní centrum afgánsko-pákistánské pomezí a právě i v Iráku. Usáma bin Ládín

⁶² ŠPERKA, M. *Financování islámského státu*. [online]. Praha: Klub investoru 2016, [cit. 2016-03-11]. Dostupné na <<http://klubinvestoru.com/cs/article/2467-financovani-islamskeho-statu>>.

⁶³ WEISS, M., HASSAN, H. *Islámský stát uvnitř armády teroru*. Brno: Albatros Media a.s., 2015, s 20-21.

⁶⁴ MAKARIUSOVÁ, R. *Terorismus, globální terorismus a Éra Al-Káidy*. Praha: Metropolitan, 2013, s. 82-84.

začíná vytvářet svojí ideologii boje proti všem nepřátelům islámu a pozvednutí muslimů v očištném boji a opětovném vydobytí všech svatých míst, která jim byla v minulosti odcizena a jsou okupována nepřáteli.⁶⁵ Vznikají nové buňky Al-Káidy v Evropě, Asii, Africe či v USA. Usáma bin Ládín vyhláší svatou válku USA, křesťánům, židům, západnímu světu a všem jejich posluhovačům. Za pomoci svých nejoddanějších spolupracovníků plánuje a provádí různé krvavé teroristické útoky.⁶⁶

Mezi nejznámější útoky Al-Káidy patří útoky na americké ambasády v Africe ze dne 7. prosince 1998 ve státech Nairobi a Keňa. Poté následovaly další menší dílčí útoky po celém světě, kdy Usáma bin Ládín prohlásil, že Al-Káida je ve válečném stavu s USA a zasáhne je na nejcitlivějším místě v nejméně očekávanou dobu. Toto prohlášení bylo předzvěstím něčeho velkého. Usáma bin Ládín svojí hrozbu naplnil dne 11. září 2001 sebevražednými teroristickými útoky unesenými letadly na významná místa v USA: na Světové obchodní centrum v New Yorku, na Pentagon ve Washingtonu a nepodařený útok pravděpodobně na Bílý dům ve Washingtonu. Teroristické útoky 11. září 2001 v USA si celkově vyžádali 2995 obětí na lidských životech. Tento nejkrvavější teroristický útok v dějinách lidstva nechvalně Al-Káidu a Usamu bin Ládína proslavil po celém světě, přinesl strach a obavu, kde teroristé opět v obdobné či větší síle zaútočí, vznikl nový pojem globální terorismus. Al-Káida a Usáma bin Ládín se stává hlavním nepřítelem USA, kdy USA společně se spojenci naplánují intervenci na samotné srdce Al-Káidy, tedy domovský Afgánistán, s úkolem tuto organizaci zničit a dopadnout vůdce Usámu bin Ládína. Dne 7. října 2001 je zahájena operace Trvalá svoboda cíleným útokem na Afgánistán, kdy 13. listopadu 2001 je dobyt hlavní město Afgánistánu, Kábul. Nejhledanější terorista světa Usáma bin Ládín uniká, až 2. května 2011 pákistánského času je dopaden a zabit speciální jednotkou americké armády Navy SEALs v Pákistánském úkrytu poblíž města Abbottábad.⁶⁷

Je zřejmé, že po smrti Usáma bin Ládína samotná Al-Káida neustále existuje a vznikají další nové odnože. Jednou z nejvíce obávanou odnoží Al-Káidy a největší bezpečnostní hrozbou současnosti je „Islámský stát“. Také se nesmí zapomenout na Africké peklo se jménem Boko Haram, které bylo také s Al-Káidou propojeno, Boko-

⁶⁵ WEISS, M., HASSAN, H. *Islámský stát uvnitř armády teroru*. Brno: Albatros Media a.s., 2015, s. 26-28.

⁶⁶ MAKARIUSOVÁ, R. *Terorismus, globální terorismus a Éra Al-Káidy*. Praha: Metropolitan, 2013, s. 85-90.

⁶⁷ EICHLER, J. *Terorismus a války v době globalizace*. Praha: Karolinum, 2011, s. 149-151.

Haram je součástí bakalářské práce v kapitole 4. Odkaz Usáma bin Ládina vedoucí k islamistickému fundamentalizmu a k džihádu mečem je neustále živý.

4 Boko Haram

Boko Haram je nigerijská islamistická sektářsko-teroristická organizace, která působí na území Nigérie, Čadu, Nigeru a Kamerunu. Hlavním jejím cílem je z Nigérie vytvořit čistý muslimský stát postavený na oddané víře k islámu a striktnímu dodržování práva šaría, tedy distancování muslimů od západního stylu života. Teroristická organizace Boko Haram byla do března roku 2015 propojena s teroristickou sítí Al-Káida, kdy následně přešla pod záštitu Islámského státu, a slíbila jí oddanost a poslušnost. V současné době je Boko Haram jednou z nejnásilnějších z teroristických organizací v Africe a je prioritní bezpečnostní hrozbou regionu v Africe, hlavně ve státech Nigérie, Čad, Niger a Kamerun. Název Boko Haram představuje: slovo „yan boko“ je odvozeno z dob anglického kolonializmu Afriky od slova book (kniha) jako západní vzdělání a arabské slovo „haram“ představuje hříšné nebo zakázané, ve spojení slov „boko haram“ vznikne výraz „západní vzdělání je zakázané“.⁶⁸

Pod názvem teroristické organizace Boko Haram si v současné době každý dokáže díky médiím ledacos představit, hlavně jejich krvavá teroristická zvěrstva. Boko Haram není původním názvem této teroristické organizace. Prvotní název Boko Haram byl „Jama'atu Ahlus-Sunnah Lidda'Awati Wal Jihad“, který v překladu představuje „Lidé zavázání k propagaci Prorokova učení a džihádu“. Název Boko Haram jim byl předurčen místními obyvateli Afriky, kteří této teroristické organizaci tak říkali, následně byl médií zmedializován a název převzat i nigerijskou vládou. Teroristická organizace nakonec název převzala z důvodu vlastní propagandy i s ohledem na jejich vlastní islamistické ideologické hlásání.⁶⁹

Prvotní zrod Boko Haram se započal vyvíjet v roce 2000 v hlavním městě nigerijského státu Borno (Nigérie je rozdělena na 36 samosprávných států), Maiduguri, kde se mladí muslimští studenti v mešitě zvané Alhaji Muhammadu Ndimi organizovali v místní islámskou pospolitost. V roce 2002 se vývoj zmíněné islámské pospolitosti posouvá dále příchodem salafistického duchovního Ustaze Muhammada Yusufa, který při mešitě Alhaji Muhammadu Ndimi ve městě Maiduguri v Nigerii založil islamistické internátní vzdělávání, které nazval „Jama'atu Ahlus-Sunnah Lidda'Awati Wal Jihad“, v překladu „Lidé zavázání k propagaci Prorokova učení a džihádu“. Salafistika neboli

⁶⁸ BANDUROVÁ, J. *Hrozba jménem Boko Haram v Nigérii*. [online]. Praha: Centrum pro bezpečnost analýzu a prevenci 2016, [cit. 2016-03-13]. Dostupné na <<http://www.cbap.cz/archiv/2144>>.

⁶⁹ BANDUROVÁ, J. *Hrozba jménem Boko Haram v Nigérii*. [online]. Praha: Centrum pro bezpečnost analýzu a prevenci 2016, [cit. 2016-03-13]. Dostupné na <<http://www.cbap.cz/archiv/2144>>.

Salafija je novodobý způsob víry v islámu pocházející z názvu přesvědčení předků v islámskou víru „as-salaf as-sálih“ a hlásající se k očistění a obrození islámu od západní kultury a křesťanství. Salafismus je spojen s radikální fundamentalistickou ideologií, která se projevuje utlačováním práv a svobod lidí bez víry v boha, tedy nastolením nadvlády vykonávané ve jménu boha (teokracií). Yusufa v roce 2003 označil město Maiduguri za zkorumpované a pro islám za nečisté, muslimy označil za přísluhovače nigerijské vlády, proto Yusufa odcestoval do Saudské Arábie a islamistická komunita společně s opozičním vůdcem Muhammadem Alim město opustila a přesídlila do příhraniční vesnice Kanuma, kde vytvořila separatistickou skupinu s pevným islámským řádem. V Kanumě skupina naplánovala první násilný útok na vládní zřízení a policejní stanici právě vesnice Kanuma, ke kterému došlo 29. a 30. prosince 2003, při útoku zabili 30 osob, z přepadené policejní stanice získali zbraně a munici. Začátkem roku 2004 byl nigerijskými vládními jednotkami proveden odvetný útok na základnu a měšitu v Kanumě, při které bylo mnoho členů včetně vůdce Muhammada Aliho zabito. Ti, kteří útok přežili, utekli do hor a s Kamerunem zde vystupovali jako nigerijský Taliban, i když s afgánským Talibanem neměli žádnou strukturální spojitost.⁷⁰

Po vyhnání komunity z obce Kanuma se do města Maiduguri vrátil zpět ze Saudské Arábie Yusufa, který zde opět obnovil svá salafistická islamistická kázání. Pod kazatelem Yusufou se komunita opětovně ve městě Maiduguri seskupila, rekrutovala nové stoupence a následně ve městě vytvořila vlastní státní zřízení se sociálním, pracovním a bezpečnostním zázemím, vytvořila tak pomyslný „stát ve státě“. Svoje aktivity směřovala i do sousedních nigerijských vnitřních států Bauchi, Yobe či Niger, kdy v letech 2004 - 2009 prováděla různé násilné zastrašující útoky, při kterých získala od místního obyvatelstva název Boko Haram, který po medializaci následně přijala jako vlastní název. Dne 11. června 2009 došlo ve městě Maiduguri při pohřebním procesí a protestu proti nošení helem na motocyklu ke střetu mezi Boko Haram a nigerijskou policií, při které bylo několik členů Boko Haram zraněno. Na první pohled bezvýznamný incident, který ale naopak vyvolal krvavé běsnění členů Boko Haram. Yusufa prohlásil, že za incident přijde odvetná akce, která opravdu propukla dne 26. července 2009 cílenými násilnými útoky na policejní stanice v nigerijských správních státech Borno, Bauchi, Yobe a Kano, které trvaly týden a stály nejméně 800 lidských životů: členů nigerijských bezpečnostních složek, Boko Haram a nevinných civilistů.

⁷⁰ ČAPKOVÁ, M. *Co (ne)víte o bláznech z Boko Haram*. [online]. Praha: ProChlapy.cz 24.6.2015, [cit. 2016-03-13]. Dostupné na < <http://www.prochlapy.cz/clanky/co-nevite-o-blaznech-z-boko-haram/>>.

Při střetu docházelo oběma stranami k porušování základních lidských práv, docházelo k hromadným popravám. Vůdce Boko Haram Yusufa byl při nepokojích 30. července 2009 zatčen a při údajném útěku zabit, přičemž se množí spekulace, že Yusufa byl nigerijskými bezpečnostními složkami bez soudu popraven.⁷¹

Boko Haram se po krvavém běsnění a zabití vůdce Yusufa na rok odmlčela a ustoupila do ústraní v nigerijských horách, nigerijská vláda se domnívala, že se Boko Haram rozpadlo. Na krátkou chvíli bylo Boko Haram pod vedením duchovního Mallama Sanni Umara, který označil Yusufa za mučedníka, projevil podporu k Al-Káidě a Usámu bin Ládínovi. Boko Haram následně převzal nový vůdce Abubakar Shekua se svými společníky Abu Zayd a Abdul Qaqa, kteří Boko Haram seskupili, rekrutovali nové stoupence a započali jako odvetu za smrt Yusufa novou, ještě krvavější epochu Boko Haram prohlášením Abubakara Shekua „Džihád právě začíná, Ó Ameriko, zemři se svou zuřivostí“. Boko Haram se ještě více radikalizovala k islamistickému fundamentalismu a hlásí se k oddanosti teroristické síti Al-Káida, přeměnila svoje uskupení z hierarchického na buňkovou strukturu, osvojila si běžné teroristické metody a nástroje násilí. Boko Haram značně rozšířila počty svých členů a šíří svého územního působení. Boko Haram nově zaujímá teroristické praktiky střelení z jedoucích vozidel a motocyklů a výbušných nástražných zařízení. Boko Haram útočí na mnoha nových správních nigerijských státech, např. ve Federálním hlavním městě Abuja. Novými terči kromě nigerijských bezpečnostních složek se stávají civilní instituce, žurnalisté, duchovní představitelé včetně kostelů, ale také školy a jiné státní instituce.⁷²

Od roku 2010 tedy Boko Haram představuje svoji novou epochu teroristických útoků formou sebevražedných bombových útoků při místních volbách a na duchovní islámské opozici proti Boko Haram až po znepokojující sebevražedný útok ze dne 26. srpna 2011 na sídlo OSN v Abuji (25 lidských obětí), které přitáhlo světovou pozornost a vzhledem k útoku na mezinárodně chráněnou půdu OSN, nabralo teroristické běsnění Boko Haram nového rozměru z národního terorismu na terorismus mezinárodní. Boko Haram ve svém ohavném teroristickém běsnění dál pokračovala, provedla další nespočetné množství útoků. Mezi nejkrvavější útok patří ten z 8. ledna 2015, kdy Boko Haram v severovýchodní Nigérii ve státě Borno u Čadského jezera zdecimovala 16 měst a obcí, při kterých zahynulo nejméně 2000 lidí. Nejvíce postižená města byla Baga a

⁷¹ SEDLÁKOVÁ, B. *Boko Haram islamismus v Nigérii*. [online]. Praha: Sekuritace.cz 2013, [cit. 2016-03-13]. Dostupné na <<http://www.sekuritace.cz/boko-haram-islamismus-v-nigerii/>>.

⁷² BANDUROVÁ, J. *Hrozba jménem Boko Haram v Nigérii*. [online]. Praha: Centrum pro bezpečnost analýzu a prevenci 2016, [cit. 2016-03-13]. Dostupné na <<http://www.cbap.cz/archiv/2144>>.

Baga Doron, kde bylo vypáleno 3700 budov. Boko Haram 7. března 2015 ukončila spolupráci s teroristickou organizací Al-Káida a složila věrnost Islámskému státu, kdy si osvojila vlajku Islámského státu a přejmenovala se na „*Západoafrickou provincii Islámského státu*“. Od července 2015 Boko Haram rozšiřuje svoji mezinárodní teroristickou aktivitu na sousední státy Kamerun, Čad, Niger, Mali a Středoafriickou republiku.⁷³

Od května 2015 se stává Nigerijským prezidentem Muhammad Buhari, který dne 13. srpna 2015 dává Nigerijské armádě tříměsíční ultimátum ke zlikvidování teroristické organizace Boko Haram. Nigerijská armáda podporovaná v koalici s armádou Čadu, Kamerunu a Niregu provede rozsáhlou vojenskou operaci k zničení teroristické organizace Boko Haram, která je částečně úspěšná. Nigerijský prezident Muhammad Buhari dne 24. prosince 2015 prohlašuje, že „nigerijská armáda společně se svými spojenci zničila schopnost Boko Haram vést konvenční způsob boje“. Boko Haram, ale nebyla ve své podstatě zničena, jen byla vytlačena do hor, odkud provádí sebevražedné teroristické a partyzánské akce. I přes vynaložené velké úsilí nigerijské vlády, potažmo armády včetně jejich spojenců, se do současné doby nepodařilo Boko Haram zcela eliminovat, ale částečným úspěchem je, že Boko Haram není schopna v současné době obsazovat města a následně je plnit.⁷⁴

Boko Haram ale nadále dává o sobě vědět hlavně sebevražednými útoky jak v Nigerii, tak i v okolních státech, hlavně v Kamerunu, Čadu a Nigeru. Boko Haram je v období její největší expanze let 2009 - 2015 přisuzován následující počet násilných útoků v jednotlivých státech: Nigérie - 1 376, Kamerun - 143, Niger - 39, Čad - 19, Mali - 1, Středoafriická republika - 1. Běsnění Boko Haram má v letech 2009 - 2015 odhadováno 22 000 obětí na lidských životech, 2 300 000 uprchlíků a 800 000 dětí na útěku.⁷⁵

Boko Haram stejně jako i jiné teroristické organizace užívá vlajky a symboly. Od 7. března 2015 Boko Haram po napojení na Islámský stát užívá stejnou vlajku jako IS, vlajku s černým podkladem, kdy na vlajce je arabštinou v bílé barvě napsána „šaháda“, „Není božstva kromě Boha a Mohamed je posel Boží“. Vlajka obsahuje pečeť

⁷³ SEDLÁKOVÁ, B. *Boko Haram islamismus v Nigérii*. [online]. Praha: Sekuritace.cz 2013, [cit. 2016-03-13]. Dostupné na <<http://www.sekuritace.cz/boko-haram-islamismus-v-nigerii/>>.

⁷⁴ MELICHAR, F. *Nigérie svůj boj s Boko Haram nejspíše prohraje*. [online]. Praha: Bloumatel.cz 28.12.2015, [cit. 2016-03-13]. Dostupné na <<http://bloumatel.cz/nigerie-svuj-boj-s-boko-haram-nejspise-prohraje/>>.

⁷⁵ PLÁČEK, Š., KROPÁČEK, J. *Nejnebezpečnější spojenec Islámského státu: Teroristé z Boko Haram rozpoutali v Africe peklo*. [online]. Praha: Aktualne.cz 2016, [cit. 2016-03-13]. Dostupné na <<http://zpravy.aktualne.cz/zahranici/grafika-utoky-boko-aram/r~2ae25a906c2d11e599c80025900fea04/>>.

proroka Mohameda a jeho nástupců chalífátu. Boko Haram také užívá jako vlastní symbol černou vlajku s bílou šahádou, otevřený korán a dva samopaly AK 47, symbol představuje svaté poslání a bojové nasazení k prosazení islámu.⁷⁶

Hlavním finančním zdrojem Boko Haram je její kriminální činnost zaměřená na přepadání bank či peněžních převozu a přepadání bohatých obchodníků. Taktéž získává finanční prostředky od různých tajných sponzorů žijících v Pákistánu, USA ale i v Evropě. Potraviny k obživě získává vlastní činností nebo krádežemi od civilního obyvatelstva, nebo přepadáváním státních skladů. Zbraně, munice a výbušniny získává přepadením policejních či vojenských stanic a skladů.⁷⁷

⁷⁶ MÁNERT, O. *Vyznání víry a kalašnikov. Vlajky teroristů znásilňují islámské učení*. [online]. Praha: Bloumatel.cz, 27.2.2016, [cit. 2016-03-13]. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz/vlajky-symboly-islamiste-0yb-zahranicni.aspx?c=A160226_142131_zahranicni_ert>.

⁷⁷ SEDLÁKOVÁ, B. *Boko Haram islamismus v Nigérii*. [online]. Praha: Sekuritace.cz 2013, [cit. 2016-03-13]. Dostupné na <<http://www.sekuritace.cz/boko-haram-islamismus-v-nigerii/>>.

5 Protiteroristické nástroje

Terorismus je fenomén, který má zásadní vliv na celosvětovou politiku. Boj proti terorismu jak silou, tak také politickými aparáty, jsou bezpochybně prioritou mezinárodního společenství nejen v mezinárodním pohledu, ale v současnosti již i v globálním pohledu. V současné době je naše planeta Země charakteristická nejen rozvojem lidstva, ale i sociální a politickou nestabilitou v mnoha různých regionech světa, které jsou líní terorismu. Terorismus v současné době ovlivňuje celosvětovou politiku nejen uvnitř jednotlivých států, ale také hlavně v zahraniční politice států či unií, protiteroristická politika je nedílnou součástí současných mezinárodních vztahů a jednání v boji proti terorismu. Protiteroristická politika ale naráží na rozdílný postoj jednotlivých států, unií, čímž je společný postup v boji proti terorismu komplikovaný. Každá světová velmoc jak USA, Rusko či Evropská unie prosazuje své vlastní politické zájmy, které mají i přímou souvislost se současným vývojem a celosvětovým bezpečnostním rizikem v arabském světě, potažmo hlavně v Sýrii a Iráku, ale také třeba v Afganistánu či Libyi a mnoha dalších jiných státech světa. Není umění svrhnout diktátora, ale umění je zajistit z globálního pohledu v těchto regionech bezpečnost a politické mechanismy k nastolení demokracie a pořádku. K celosvětovému pochopení, že boj proti terorismu je potřeba koncipovat globální politikou, nikoliv národní politikou, došlo po událostech 11. září 2001 v USA, kdy se projevila slabost a neúčinnost mezinárodní politiky v boji proti terorismu a společném celosvětovém boji a opatřením, vojenským i politickým, a převzetí odpovědnosti za účinný politický mechanismus k potlačení terorismu. Samozřejmě boj proti terorismu je i z mezinárodního právního pohledu dlouhodobě řešen od 70. let 20. století, ale otázkou je, jestli veškerá politická, právní a jiná bezpečnostní opatření v boji proti terorismu byla správně analyzována a následně uskutečňována. Pátá kapitola popisuje pohled bezpečnostní politiky a jejich mechanismu ze strany OSN, USA, Evropské unie a České republiky.⁷⁸

5.1 Protiteroristické nástroje OSN

Mezinárodní organizace OSN vznikla v roce 1945 a je jednou z hlavních celosvětově působících organizací, která mimo jiné působí i v oblasti bezpečnostní politiky, tedy

⁷⁸ EURACTIV. *EU a boj proti terorismu* [online]. Praha: EurActiv ČR 14.8.2013 [cit. 2016-04-30]. Dostupné na <<http://www.euractiv.cz/print-version/link-dossier/eu-a-boj-proti-terorismu>>.

v boji proti terorismu. OSN se zabývá bezpečnostní protiteroristickou politikou od 70. let 20. století. Současný mezinárodní právní systém OSN tvoří 13 důležitých celosvětově závazných úmluv:

- Úmluva o trestných a některých jiných činnostech spáchaných na palubě civilních letadel ze 17.9.1963 (Tokijská úmluva)
- Úmluva o potlačování protiprávního zmocnění letadel z 16.12.1970 (Haagská úmluva)
- Úmluva o potlačování protiprávních činů ohrožujících bezpečnost civilního letectva z 23.9.1971 (Montrealská úmluva)
- Úmluva o zabránění a trestání trestných činů proti osobám požívající mezinárodní ochranu diplomatických zástupců ze 14.12.1978 (Newyorská úmluva)
- Úmluva proti braní rukojmích ze 17.12.1979
- Úmluva o potlačování nezákonných činů proti bezpečnosti námořní plavby z roku 1988 (Římská úmluva)
- Úmluva o fyzické ochraně jaderných materiálů ze 14.12.1981 (Vídeňská úmluva)
- Protokol o boji s protiprávními činy násilí na letištích sloužících mezinárodnímu civilnímu letectví z 24.2.1988 (doplnění Montrealské úmluvy)
- Protokol o potlačování nezákonných činů proti bezpečnosti pevných plošin z roku 1988
- Úmluva o označení plastických trhavin pro účely detekce z 1.3.1991
- Úmluva o potlačení bombového terorizmu z roku 1997
- Úmluva o potlačování financování terorizmu z 9.12.1999.⁷⁹

Neustále rostoucí počty teroristických činů v 70. letech nenechalo OSN chladnou a zahájila svoji právní ochranu v boji proti terorismu podporou mezinárodního práva ve formě úmluv a protokolů, které by měly být v rámci mezinárodního práva závazné pro všechny státy světa. Úmluvy ochraňují základní lidská práva a svobody před terorismem a mezinárodní nástroje k potlačování terorismu jako je například úmluva k potlačování financování terorismu. Mezinárodní právní předpisy pak jsou aplikovány do dílčích právních norem jednotlivých států či unií. Je samozřejmé, že ne všechny státy světa tyto mezinárodní právní normy akceptují a dodržují. Převážně

⁷⁹ OSN. *Vše o OSN - mír a bezpečnost* [online]. Praha: OSN ČR 2014 [cit. 2016-04-30]. Dostupné na <<http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2014/12/vse-o-osn-mir.pdf>>.

arabské země a země třetího světa tyto mezinárodní právní normy porušují a jen těžko mezinárodní společenství proti těmto zemím bojuje sankcemi, které se ale pravděpodobně míjejí požadovanému účinku. OSN se snaží svojí mezinárodní politikou teroristické činy potlačovat koordinovanou politickou činností členských států, kdy byl vytvořen akční plán postupu v prevenci boje proti terorismu. OSN hlavně zaštiťuje mezinárodní ochranu lidských práv a svobod.⁸⁰

5.2 Protiteroristické nástroje Evropské unie

Dnešní západní Evropa a hlavně Francie a Belgie je středem teroristické pozornosti převážně ze strany islámských fundamentalistických teroristických skupin podporovaných většinou Islámským státem. Evropa bojuje s terorismem desítky let, například evropské státy Velká Británie a Irsko dlouhou dobu vedly boj proti teroristické skupině Irská republikánská armáda, či Španělsko proti baskické separatistické teroristické organizaci ETA (Euskadi Ta Askatasuna). Svojí politikou a vytrvalostí boj nakonec dovedly do vítězného konce a teroristické organizace zanikly. Evropa má tedy velké zkušenosti s terorismem a v opatřeních v boji proti němu. Hlavní bezpečnostní politikou EU je boj proti terorismu. EU má jednak vlastní právní nástroje boje proti terorismu, ale také aplikuje ve svém protiteroristickém právu mezinárodní normy OSN. EU tuto bezpečnostní politiku aplikuje prostřednictvím justičních, bezpečnostních a zpravodajských orgánů.

Spolupráce Evropského společenství (ES) se zaměřením v boji proti terorismu má dávnou minulost počínající rokem 1975, kdy byla založena mezinárodní skupina TREVI (Terorism, Radicalism, Extremism, Violence, International). Skupina nebyla oficiálním orgánem ES, ale vzájemně se podílely na spolupráci, jednalo se o státy západní Evropy (Německo, Belgie, Dánsko, Španělsko, Francie, Řecko, Irsko, Itálie, Lucembursko, Portugalsko a Velká Británie). Hlavním významem skupiny byla výměna informací policejních orgánů členských zemí a na vytvoření co nejlepší policejní praxe v boji proti mezinárodnímu terorismu. Skupina TREVI byla založena jen na policejní koordinaci mezi členskými zeměmi skupiny v policejní sféře, nikoliv v institucionalizovaném systému vnitřní bezpečnosti ES. V této spolupráci je možné spatřovat první krok k celoevropskému boji proti terorismu. Celoevropská spolupráce se

⁸⁰ OSN. *Fakta a čísla OSN* [online]. Praha: OSN ČR 2005 [cit. 2016-04-30]. Dostupné na <<http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2014/12/fakta-osn-2005-web.pdf>>.

prosazuje až v době vzniku a vývoje EU ukotvené v Maastrichtské smlouvě o EU (1993) a Amsterdamské smlouvě o EU (1999) v článku 30 Smlouvy EU.⁸¹

Evropská unie v rámci boje proti terorismu přijala v září 2002 usnesením akční plán Rady EU, který především vychází z úmluv OSN. Jedná se o gesto podpory USA v boji proti terorismu po zářiových útocích v roce 2001. Akční plán prosazuje rozsáhlá opatření a aktivity v oblasti legislativy EU a zahraniční politice, včetně vzájemné spolupráce členských států EU mezi sebou, jednak podporou legislativní, a jednak vzájemnou spoluprací bezpečnostních a zpravodajských složek. EU označila boj proti terorismu za svoji prioritu a dokumentem se zavazuje ke spolupráci s USA v boji proti terorismu a Rezolucí Rady bezpečnosti č. 1368 odvetné akce za zářiové útoky v roce 2001 shledává jako nezbytné a oprávněné. Dále apeluje ke společným bezpečnostním opatřením ve společné koalici EU, USA, Ruska, včetně arabských, muslimských a ostatních spojenců chránit společné zájmy bezpečnosti proti terorismu. Akční plán stanovuje společné postupy členských států v prevenci proti teroristickým činům, spravedlivém trestání vykonavatelů a podpůrců teroristických akcí. Jelikož mnoho teroristických akcí mají na svědomí etnické menšiny v EU, akční plán se vztahuje také na cílenou integraci, neboť migranti islámského vyznání, kteří se v Evropě rekrutují k teroristickým islamistickým fundamentalistickým skupinám, jsou velmi rizikovým faktorem v bezpečnosti EU.⁸² EU přijímá v roce 2003 Evropskou bezpečnostní strategii, ve které je terorismus označován za aktuální bezpečnostní hrozbu pro EU a její spojence, který je propojen s prováděcím Haagským akčním plánem z roku 2004. EU v rámci protiteroristické koordinace v březnu 2004 ustanovuje koordinátora ke společné koordinaci Rady Evropy a Evropské komise. EU se snaží každý závažný teroristický útok analyzovat a přimět dostatečná opatření, aby se tyto útoky neopakovaly. Po útocích v Madridu v roce 2004 byla vydána nová specifikace boje proti terorismu v Prohlášení k boji proti terorismu, po útocích v Londýně v roce 2005 v Prohlášení Rady k útokům v Londýně. Dále v roce 2006 vzniká Strategie EU pro boj proti terorismu s akčním plánem a strategie EU v boji proti radikalizaci a náboru teroristů s akčním plánem. EU tuto strategii v boji proti terorismu opírá o prioritní úkoly jako jsou: zabránění teroristům v přístupu k finančním prostředkům, zbráním, znesnadnění získávání nových členů, zvýšení bezpečnosti veřejné dopravy, dále je kladen důraz na mezinárodní spolupráci s podporou Europolu a Eurojustu ve spolupráci koordinátora EU,

⁸¹ PINKA, B. *Policejní spolupráce*. [online]. Praha: Policejní akademie ČR [cit. 2016-05-29]. Dostupné na < http://www.polac.cz/eu/zakl_term/cast_5.html>.

⁸² DANICS, Š. *Politologické problémy světové politiky III*. Praha, 2005 s. 93-94.

taktéž zdokonalení prevence EU v zabránění teroristickým útokům a prevencí ve třetích zemích. V boji proti terorismu EU vytvořila seznam teroristických organizací a její současnou nebezpečnost.⁸³

Evropská unie cestou Rady Evropy vyvíjí značné úsilí k boji proti terorismu prosazováním právních norem ochraňujících dodržování základních lidských práv a svobod. Právní normy jsou založeny na třech principech: v posilování právních kroků a prostředků proti terorismu, zajištění základních demokratických hodnot a vymezení příčin terorismu, aby bylo možno mu předejít. V právních normách se také snaží ochraňovat individuální práva a bezpečnost veřejnosti. K těmto významným právním normám EU patří: Evropská úmluva o potlačování terorismu, dohoda Rady Evropy o předcházení terorismu, dohoda Rady Evropy o praní peněz, vyhledávání, zabavení, konfiskací prospěchu z trestného činu a financování terorismu, akční plán EU v boji proti terorismu, směrnice lidských práv a boj proti terorismu. EU prostřednictvím Europolu každoročně zveřejňuje výroční zprávu týkající se terorismu na území EU, výroční zprávy jsou označeny TE - SAT (Terrorism Situation and Trend Report). Ve výroční zprávě TE - SAT jsou uváděny aktuální teroristické hrozby, aktivity a jejich rozdělení podle typologie teroristických skupin. Mezi nejaktuálnější protiteroristický dokumenty EU patří Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů při předcházení radikalizaci vedoucí k terorismu a násilnému extremismu, v jehož rámci se spolupodílí více jak 700 odborníků z celé Evropy, kteří jsou seskupeni v síti založené v roce 2011 pod názvem RAN - (Radicalisation Awareness Network). Komise Rady v roce 2013 provádí rozsáhlou aktualizaci strategie EU s hlavním zaměřením na vnitrostátní strategie v potlačování radikalismu, shromažďování informací o radikalismu, vyškolení expertů k problematice radikalizace, sladění práce sítě RAN a spolupráce i se státy mimo EU, propojení spolupráce občanské společnosti k eliminaci hrozeb terorismu. Dalšími dokumenty EU jsou: Zpráva o revizi strategie EU v boji proti radikalizaci a náboru teroristů z roku 2014, která vyhodnocuje splnění opatření v zabránění náborů nových teroristů a radikalizaci, a Zpráva o realizaci strategie EU z roku 2015, která vyhodnocuje opatření a vzniklá bezpečnostní rizika s ohledem na uskutečněné teroristické útoky v prostoru EU.⁸⁴

⁸³ PINKA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva*. Praha: Linde 2010 s. 312.

⁸⁴ EUROPOL. *TE-SAT 2014 a 2015 - Terrorism Situation and Trend Report*. [online]. Brusel: Europol 2014 a 2015 [cit. 2016-05-29]. Dostupné na <<https://www.europol.europa.eu/content/te-sat-2014-european-union-terrorism-situation-and-trend-report-2014>> a <<https://www.europol.europa.eu/content/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-2015>>.

Kromě právních norem, které ochraňují společnost proti hrozbám terorismu, EU svými vládními a bezpečnostními orgány koordinuje činnost v analýze bezpečnostních rizik a možnosti připravovaných teroristických útoků a včasného zásahu. Důležitou činností je také boj proti nelegálnímu obchodování se zbraněmi, hlavně se zbraněmi hromadného ničení. Nedílnou součástí bezpečnostní politiky je práce zpravodajských služeb, Europolu, Eurojustu a vytváření speciálních protiteroristických policejních či vojenských útvarů. Europol byl založen v roce 1992 k zefektivnění spolupráce mezi členskými státy v boji nejprve proti organizovanému zločinu. V roce 1998 byl Europolu přidělen nový úkol, a to boj proti terorismu a financování terorismu, bylo vytvořeno protiteroristické taktické uskupení Europolu, jehož součástí jsou různí experti z policejních a zpravodajských služeb členských zemí EU.⁸⁵ Eurojust byl založen v roce 2002 a je zvláštním soudním orgánem EU, jehož hlavním úkolem je usnadňovat koordinaci justici členských států EU a vést tak společné vyšetřování mezinárodního zločinu a terorismu.⁸⁶ Europol a Eurojust jsou hlavním nástrojem EU v boji proti terorismu.

EU v nekonečném boji proti terorismu analyzuje bezpečnostní rizika, kdy za užití právních norem, vládních, zpravodajských, justičních a bezpečnostních orgánů tvoří co nejefektivnější protiteroristickou politiku k odhalení hrozeb a její včasnou eliminaci. I přes veškerou snahu dochází v Evropě či v EU ke krvavým teroristickým útokům, jako byly teroristické útoky v Paříži z listopadu 2015, které měly za následek 130 obětí a 350 zraněných osob.⁸⁷ EU tedy nemá boj proti terorismu zdaleka pod kontrolu a bude zapotřebí ještě mnoho úsilí a bezpečnostních nástrojů k jejímu vítězství nad terorismem.

5.3 Protiteroristické nástroje USA

Po skončení studené války koncem 90. let 20. století, po pádu železné opony a rozpadu Sovětského svazu, vznikla nová bezpečnostní rizika nejen v Evropě, ale i v USA, kdy koncem 20. století, již není hlavním nepřítelem Sovětský svaz, ale mezinárodní terorismus, vyhlášený Usámou bin Ladinem, vůdcem teroristické organizace Al-Káida, ve svatou válku proti USA. USA vytváří bezpečnostní

⁸⁵ POLICIE ČR. *Europol – Evropský policejní úřad*. [online]. Praha: Policie ČR 2015 [cit. 2016-05-29]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/clanek/europol-evropsky-policejni-urad.aspx>>.

⁸⁶ NSZ. *Mezinárodní spolupráce – Eurojust*. [online]. Praha: NSZ 2012, [cit. 2016-05-29]. Dostupné na <http://www.nsz.cz/index.php/cs/mezinarodni-spoluprace/eurojust>.

⁸⁷ DENÍK-ČTK. *Zadržení chystali nový útok ve francii, cíl změnili kvůli zatčení Abdeslama*. [online]. Praha: Deník.cz 2016 [cit. 2016-04-10]. Dostupné na <http://www.denik.cz/ze_sveta/zadrzenichystali-novy-utok-ve-francii-cil-zmenili-kvuli-zatceni-abdeslama-20160410.html>.

mechanismy k ochraně před terorismem. Hlavní cíle teroristů proti USA jsou směřovány na jejich instituce především mimo území USA, viz kapitola 3.1 Al-Káida, proto je také protiteroristická politika USA směřována hlavně mimo své území. Hlavním zlomem v protiteroristické bezpečnostní politice USA se staly události z 11. září 2001, kdy bylo USA tímto teroristickým útokem zlomeno, jelikož přišlo o jistotu bezpečí na svém vlastním území, které bylo napadeno zdrcujícími teroristickými útoky, do té doby ve světě nevídanými, USA bylo nečekaně zasaženo do svého srdce.

Hlavní změny bezpečnostní protiteroristické politiky USA jsou ve formě chápání terorismu jako globální hrozby, kdy vzniká i nový pojem „Globální terorismus“. Nová bezpečnostní doktrína v Národní bezpečnostní strategii (NBS) USA ze září 2002 preferuje nově preventivní použití síly proti hrozbám terorismu jak na území USA tak i mimo něj. Americký prezident Bush plánoval vyhlášení války terorismu jako právo USA na sebeobranu. Bush požádal Kongres o vyhlášení války, ale nakonec od tohoto kroku bylo ustoupeno, jelikož by šlo jen o agresi bez podpory mezinárodního práva, neboť mezinárodní právo uznává válečný stav pouze mezi dvěma suverénními státy. USA nemělo po útocích dostatečné prostředky a mechanismy k účinné reakci na nové bezpečnostní hrozby ohrožující vnitřní území. Nová NBS USA prosazuje vojenské cílené zásahy proti terorismu se zaměřením na domovské státy, kde mají teroristé své zázemí - Afghánistán a režimy, které terorismus financují a podporují - Irák. Podle nové protiteroristické zahraniční politiky USA je nutnost eliminovat terorismus mimo území USA formou vojenské intervence, dobytí hlavní části příslušného státu a změny její vnitřní politiky. Tuto NBS USA následně i realizuje cílenou vojenskou intervencí v Afghánistánu v roce 2001 „Operace trvalá svoboda“ a v Iráku v roce 2003 „Operace Irácká svoboda“. Protiteroristická politika USA se v dnešní době opírá o základní pravidla, kterými jsou:

- nevyplnit žádné požadavky teroristů a nikdy jim neustoupit
- neuzavírat s teroristy dohody a nesnižovat jim tresty
- věnování se maximálnímu úsilí odhalovat teroristy a potrestat je
- přijetí tvrdých pravidel k potrestání států, které teroristy podporují a poskytují jim zázemí, zbraně či finanční prostředky. Protiteroristická bezpečnostní politika USA je charakteristická svojí agresivitou a dosažením svých vlastních zájmů i bezprostřední

vojensku silou v přímé intervenci na bezpečnostní hrozbu, kdekoliv na světě k zajištění vlastní vnitřní bezpečnosti.⁸⁸

Kromě vlády a armády USA se na protiteroristické politice a opatřeních podílí značné množství státních orgánů USA, mezi které na prvním místě patří Ústřední zpravodajská služba - CIA (Central Intelligence Agency), Federální úřad pro vyšetřování - FBI (Federal Bureau of Investigation) a Národní bezpečnostní agentura - Centrální bezpečnostní služba - NSA/CSS (National Security Agency/Central Security Service). CIA je nezávislá státní organizace, odpovědná prezidentovi USA pod kontrolou Kongresu USA a podle zákona působí jen v zahraničí. Působení CIA je získávat a analyzovat informace z celého světa v zájmu ochrany základních hodnot USA k eliminaci hrozeb, které by je mohly ohrozit. FBI je federální vyšetřovací orgán podléhající ministerstvu spravedlnosti USA, působí jako federální vyšetřovací úřad zločinů, ale má i kontrarozvědnou činnost. FBI vyšetřuje zločiny, které jsou buď páčány v několika státech federace současně, nebo které jsou zvláště závažné pro národní bezpečnost USA. NSA/CSS je vládní organizací USA podléhající ministerstvu obrany, hlavním úkolem je získávání a analyzování zahraniční komunikace, taktéž provádí specializované činnosti a získává informace od zahraničních rozvědek. Dále plní protiteroristické úkoly mnoho dalších státních institucí od zákonodárných orgánů přes justici po policii.⁸⁹

5.4 Protiteroristické nástroje České republiky

Štefan Danics prezentuje bezpečnostní politiku ve své vysokoškolské učebnici *„Bezpečnostní politika ve veřejné správě“* z obecného hlediska pojmosloví České republiky jako „*triádu*“: bezpečnostní politiku, obrannou politiku a vojenskou politiku. Bezpečnostní politika představuje veškeré bezpečnostní aktivity státu proti možným či vzniklým bezpečnostním hrozbám. Obranná politika znázorňuje komplex opatření státu ke zmaření či odstranění nebezpečného útoku na zájem chráněný státem. V širším hledisku se jedná o vojenské a nevojenské činnosti obrany bezpečnosti státu. Vojenská politika je zastaralý výraz, který se v současné době příliš nepoužívá, byl užíván především v době éry komunismu do listopadové revoluce roku 1989. Představoval politické nástroje k politickému ovládnutí armády v totalitním režimu. Vojenská politika

⁸⁸ DANICS, Š. *Politologické problémy světové politiky III*. Praha, 2005 s. 92.

⁸⁹ NOVINKY. [online]. Praha: Novinky.cz 2013 [cit. 2016-04-10]. Dostupné na <<http://tema.novinky.cz/cia/>, <http://tema.novinky.cz/fbi/>, <http://tema.novinky.cz/nsa/>>.

nemá nic společného s vojenskou koncepcí či doktrínou a je tak mnohdy mylně zaměňována.⁹⁰

Česká republika je vázána mezinárodními normami OSN či EU, ale má také vlastní normy, které ochraňují ČR před terorismem. Například v zákoně číslo 40/2009 Sb., trestní zákoník, v hlavě IX, trestné činy proti České republice v § 311 s názvem Teroristický útok. Ten ochraňuje zájmy České republiky a jeho obyvatel před terorismem viz kapitola 2.1. Dále je to vládní dokument Národní akční plán strategie České republiky pro boj proti terorismu (aktuální verze od roku 2013), jehož hlavní koncepcí je strategický plán a základní principy boje ČR proti terorismu. Dokument obsahuje pět důležitých okruhů v boji proti terorismu:

- spolupráce zainteresovaných subjektů
- ochrana obyvatelstva a potencionálních cílů
- bezpečnostní výzkum a komunikace s veřejností
- prevence radikalizace a rekrutování k teroristickým organizacím
- legislativní podpora problematiky.

Účelem dokumentu je komplexní cílené zabezpečení ČR před hrozbami terorismu a ochrany základních hodnot ČR jako je ochrana státnosti, celistvosti území a ochrana základních lidských práv a svobod. Dále dokument stanovuje boj terorismu jako aktuální prioritní úkol ČR, metody boje a strategii prevence před terorismem, taktéž zdůrazňuje komunikaci a spolupráci mezi zainteresovanými subjekty včetně zahraniční politiky a spolupráce v unii a dalšími státy spolupracujícími v boji s terorismem.⁹¹

Přímou ochranu České republiky a plnění úkolů v boji proti terorismu zajišťuje kromě vlády řada státních institucí a úřadů. V první řadě jsou to zpravodajské služby Bezpečnostní informační služba (BIS), Úřad pro zahraniční styky a informace (ÚZSI), Vojenské zpravodajství (VZ).

- BIS je česká státní zpravodajská služba - civilní kontrarozvědka, shromažďuje a analyzuje informace důležité pro vnitřní bezpečnost a ochranu ústavního zřízení ČR. Za činnost BIS je odpovědná vláda ČR, která její činnost řídí, k ukládání úkolu má také

⁹⁰ DANICS, Š. *Bezpečnostní politika ve veřejné správě*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007, s 37-38.

⁹¹ MV ČR. *Strategie České republiky pro boj proti terorismu* [online]. Praha: MV ČR 2013 [cit. 2016-02-03], s. 2-4. Dostupné na <mvr.cz/soubor/3-nap-2013-material-pdf.aspx>.

právo i prezident republiky se souhlasem vlády. BIS je samostatným státním úřadem ČR, nespadá pod žádné ministerstvo.⁹²

- ÚZSI má charakter státní zpravodajské služby v působnosti rozvědky. Plní úkoly získávání a vyhodnocování informací, hájí zahraniční politiku nezbytnou k ochraně bezpečnosti ČR a ekonomických zájmů ČR. Zřizovatelem je vláda ČR, která je za činnost odpovědná prostřednictvím ministra vnitra ČR, ale není součástí MV ČR, zajišťuje jen logistiku a chod úřadu.⁹³

- VZ je ozbrojená zpravodajská služba, která je součástí ministerstva obrany, pro kterou, jakož i pro armádu ČR, získává informace o bezpečnostních vojenských hrozbách ČR, mezi které patří i hrozby terorismu. VZ má charakter rozvědné zpravodajské služby mimo území ČR, ale může své operace provádět i na území ČR.⁹⁴

Dalšími výkonnými složkami bojujícími s terorismem v ČR jsou to útvary v dikci Policie ČR spadající pod policejní prezidium, a to Útvar pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování - ÚOOZ SKPV, Útvar finanční kriminality a ochrany státu služby kriminální policie a vyšetřování - ÚOKFK SKPV, Útvar rychlého nasazení – URNA a zásahové jednotky PČR.

- ÚOOZ SKPV je specializovaný útvar Policie ČR působící pod policejním prezidiem, má celorepublikovou působnost se specializovanými odbory, které se zabývají jednotlivými typy organizované trestné činnosti, má také odbor strategické analýzy a informatiky. Hlavním úkolem je tedy boj s organizovaným zločinem. Součástí ÚOOZ SKPV je specializované pracoviště Národní kontaktní bod pro terorismus (NKBT), jenž se přímo zabývá úkoly v boji proti terorismu. Pracoviště sbírá nutné informace, které následně analyzuje a vyhodnocuje možné bezpečnostní hrozby terorismu v ČR.⁹⁵

- ÚOKFK SKPV je útvarem Policie ČR s celorepublikovou působností spadající pod policejní prezidium. Plní úkoly v prověřování a vyšetřování nejzávažnější hospodářské a finanční kriminality. Cílem vytvoření útvaru bylo specializovat boj se závažnou hospodářskou a finanční kriminalitou a cíleně zajišťovat výnosy z trestné

⁹² BIS ČR. *O nás* [online]. Praha: BIS ČR [cit. 2016-05-04]. Dostupné na <<https://www.bis.cz/o-nas.html>>.

⁹³ ÚZSI ČR. *Kdo jsme* [online]. Praha: ÚZSI ČR 2016 [cit. 2016-05-04]. Dostupné na <<http://uzsi.cz/cs/kdo-jsme>>.

⁹⁴ VZ ČR. *Kdo jsme* [online]. Praha: VZČR 2016 [cit. 2016-05-04]. Dostupné na <<http://www.vzcr.cz/cs/o-nas/kdo-jsme>>.

⁹⁵ POLICIE ČR. *Vítám Vás na stránkách útvaru pro odhalování organizovaného zločinu*. [online]. Praha: Policie ČR 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/clanek/vitam-vas-na-strankach-utvaru-pro-odhalovani-organizovaneho-zlocinu-570688.aspx>>.

činnosti ve spolupráci s policejními orgány v zahraničí. Útvar v boji proti terorismu působí hlavně v oblasti finančnictví, kde zjišťuje možné toky finančních prostředků pro financování terorismu, které následně zabavuje a vede vyšetřování o jejich původu ve spolupráci se zahraničím.⁹⁶

- URNA je specializovaný útvar pro boj proti terorismu s celorepublikovou působností spadající pod policejní prezidium. Činnost je také přímo podřízena prezidentovi ČR. O vyslání URNY rozhoduje policejní prezident se souhlasem ministra vnitra a o nasazení útvaru rozhoduje odůvodněný velitel daného opatření pod jednotným velením. Hlavními úkoly je přímý zásah proti teroristům, únoscům, zvláště nebezpečným pachatelům úmyslné či organizované trestné činnosti. Útvar je skutečnou světově věhlasnou, výborně vybavenou a vycvičenou policejní elitou, která spolupracuje se svými evropskými partnery jako je světově známá anglická SAS, francouzské GIGN a RAID, belgická SIE, slovenská ÚOU a dalšími nejen speciálními jednotkami Evropy, ale také například v USA.⁹⁷

I přesto, že v současné době nehrozí přímý teroristický útok na ČR, je protiteroristická politika ČR a boj s terorismem prioritou země. Současný vývoj teroristických útoků v Evropě nenechává ČR chladnou a také zvyšuje různými bezpečnostními opatřeními bezpečnost státních institucí, klid a pořádek v ulicích k zajištění ochrany základních práv a svobod, tedy života a zdraví občanů české republiky.

⁹⁶ POLICIE ČR. *Útvar odhalování korupce a finanční kriminality* [online]. Praha: Policie ČR 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/clanek/uokfk-skpv-utvar-odhalovani-korupce-a-financni-kriminality-skpv.aspx>>.

⁹⁷ POLICIE ČR. *Útvar rychlého nasazení Policie České republiky* [online]. Praha: Policie ČR 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/clanek/utvar-rychleho-nasazeni-policie-ceske-republiky-utvar-rychleho-nasazeni.aspx>>.

6 Výzkumná část

6.1 Metodika práce

K realizaci praktické části bakalářské práce je užito kvantitativního výzkumu formou dotazníkového šetření, jelikož umožňuje získání velkého množství dat od respondentů široké veřejnosti. Dotazník byl vyvěšen na internetu prostřednictvím portálu „Vyplnto.cz“, respondenti byli k vyplnění dotazníku požádáni elektronickou internetovou e-mailovou poštou a sociální sítí Facebook, jejichž prostřednictvím byli přesměrováni na adresu výzkumu <https://www.vyplnto.cz/realizovane-pruzkumy/vyzkum-siroke-verejnosti-k-o/>.⁹⁸

Výzkum byl realizován anonymně dotazníkovou metodou se zaměřením na širokou veřejnost občanů ČR, kteří se dobrovolně výzkumu účastnili v době od 13.12.2015 do 12.1.2016. Dotazník obsahoval 14 otázek, ze kterých bylo 10 uzavřených a 4 otázky polootevřené. Otázky byly formulovány co nejobecněji, tak aby je pochopili všichni dotazovaní respondenti nejen s nižším vzděláním, ale i s nižším věkem pod 18 let, a naopak i senioři ve věku nad 65 let.

6.2 Cíl a hypotézy dotazníkového průzkumu

Cílem dotazníku v bakalářské práci bylo zjistit informovanost občanů ČR o terorismu, způsob získávání informací, zjištění kterého terorismu či teroristické organizace současnosti se respondenti obávají nejvíce, vnímání současného islámského terorismu, možnosti hrozeb teroristických útoků s ohledem na aplikování protiteroristické bezpečnostní politiky na území ČR, EU a USA a vnímání současné migrace z islámských států na území EU.

Hypotéza č. 1

Lze předpokládat, že nejvíce respondentů v současné moderní době a rozmachu internetu získává nejvíce informací právě na internetu a také, že těmito informacím do značné míry věří.

⁹⁸ SPÁČIL, M. Výzkum široké veřejnosti k otázce islámského terorismu (výsledky průzkumu) [online]. 2015 [cit. 2016-01-12]. Dostupné na <<https://www.vyplnto.cz/realizovane-pruzkumy/vyzkum-siroke-verejnosti-k-o/>>.

Hypotéza č. 2

Lze předpokládat, že nejvíce respondentů se obává nábožensky motivovaného terorismu od osob islámského vyznání. Vzhledem k vývoji situace na Blízkém východě se respondenti obávají hrozby terorismu podporovaného Islámským státem.

Hypotéza č. 3

Lze předpokládat, že dotazovaní respondenti vidí největší hrozbu islamistického fundamentalistického terorismu na EU, následně na USA a nejméně na ČR.

Hypotéza č. 4

Lze předpokládat, že respondenti vnímají i přes nedávné teroristické útoky v roce 2015, ke kterým došlo v Evropě, protiteroristickou bezpečnostní politiku na území EU a ČR jako dostatečnou.

Hypotéza č. 5

Lze předpokládat, že respondenti současnou imigraci ze států Blízkého východu do členských států EU vnímají jako důsledek občasně války v lokalitě, kdy se respondenti značně obávají, že mezi migranty jsou cíleně vmíšení teroristé.

6.3 Charakteristika výzkumného souboru

Dotazník byl anonymní, cílený na veškerou populaci, která byla ochotna se na výzkumu podílet. Výzkumu se podrobilo 697 respondentů. Návratnost dotazníku byl 80,9 %. Podíl respondentů podle pohlaví je 317 mužů a 380 žen. Výzkumu se zúčastnilo 9 respondentů ve věku 0 - 14 let, 32 respondentů ve věku 15 - 18 let, 387 respondentů ve věku 18 - 40 let, 227 respondentů ve věku 40 - 65 let, 42 respondentů ve věku nad 65 let. Podle kategorií věkového rozložení bylo nejvíce respondentů ve věku 18 - 40 let.

Pohled na vzdělanost respondentů je následující. Nejvíce se na výzkumu podílelo respondentů se středoškolským vzděláním s maturitou v počtu 280 = 40,23%, dále vysokoškolským vzděláním v počtu 252 = 36,21%, s vyšším odborným vzděláním v počtu 66 = 9,48%, středoškolským vzděláním s výučním listem v počtu 56 = 8,05%, se základním vzděláním v počtu 34 = 4,88% a bez vzdělání v počtu 9 = 1,29%. Získaná data jsou zpracována do tabulek a grafů.

6.4 Výsledky výzkumu a zhodnocení

6.1.1 Hypotéza č. 1

Znění hypotézy: lze předpokládat, že nejvíce respondentů v současné moderní době a rozmachu internetu získává nejvíce informací právě na internetu a také, že těmto informacím do značné míry věří. Hypotéza je ve výzkumném dotazníku obsažena dvěma otázkami č.1 a č.2.

„Graf č. 1: Jaký je Váš hlavní zdroj informací v souvislosti s terorismem“

„Graf č. 2: Věříte, že získané informace o terorismu jsou pravdivé?“

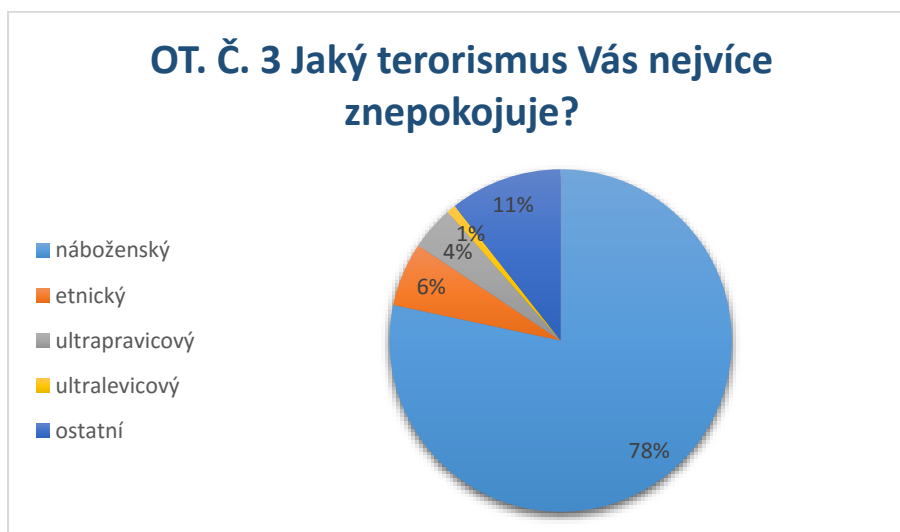

Respondenti odpovídali: internet 430 = 62%, televize 173 = 25%, tisk 30 = 4%, rozhlas 10 = 1%, ostatní 54 = 8%, tedy podle předpokladu respondenti nejvíce informací získávají na internetu a poté z televize. K důvěryhodnosti získaných informací se respondenti vyjádřili, že věří: ano 91 = 13%, spíše ano 462 = 66%, spíše ne 124 = 18%, ne 20 = 3%, z toho plyne, že respondenti získaným informacím věří. Hypotéza byla potvrzena.

6.1.2 Hypotéza č. 2

Znění hypotézy: lze předpokládat, že nejvíce respondentů se obává nábožensky motivovaného terorismu od osob islámského vyznání. Vzhledem k vývoji situace na Blízkém východě se respondenti obávají hrozby terorismu podporovaného Islámským státem.

„Graf č. 3: Jaký terorismus Vás nejvíce znepokojuje?“

„Graf č. 4: Kterého náboženského terorismu se nejvíce obáváte?“

„Graf č. 5: Které teroristické organizace se nejvíce obáváte?“

Respondenti odpovídali k obavám z typologického hlediska terorismu, že se obávají náboženského 546 = 78%, etnického 42 = 6%, ultrapravicového 29 = 4%, ultralevicového 6 = 1%, ostatní 74 = 11%, z odpovědí je patrné, že nejvíce se respondenti obávají náboženského terorismu. Z pohledu náboženství se respondenti vyjádřili z obav islámského 522 = 75%, muslimského 68 = 10%, křesťanského 9 = 1%, židovského 8 = 1%, ostatní 90 = 13%. Při pohledu na současný vývoj terorismu v Evropě a na Blízkém východě je patrné, že ve většině se budou respondenti obávat islámu či islámských fundamentalistů. K obavě konkrétní teroristické organizace se respondenti vyjádřili, že nejvíce se obávají Islámského státu 519 = 75%, Al-Káidy 39 = 6%, Boko Haram 15 = 2%, Islámské fronty 9 = 1%, ostatní 107 = 15%. Otázka byla

polouzavřená, vzhledem k velkému množství různých teroristických organizací se mnoho respondentů vyjádřilo k obavě z jiných různých teroristických organizací, otázka měla být spíše uzavřená. Hypotéza byla potvrzena.

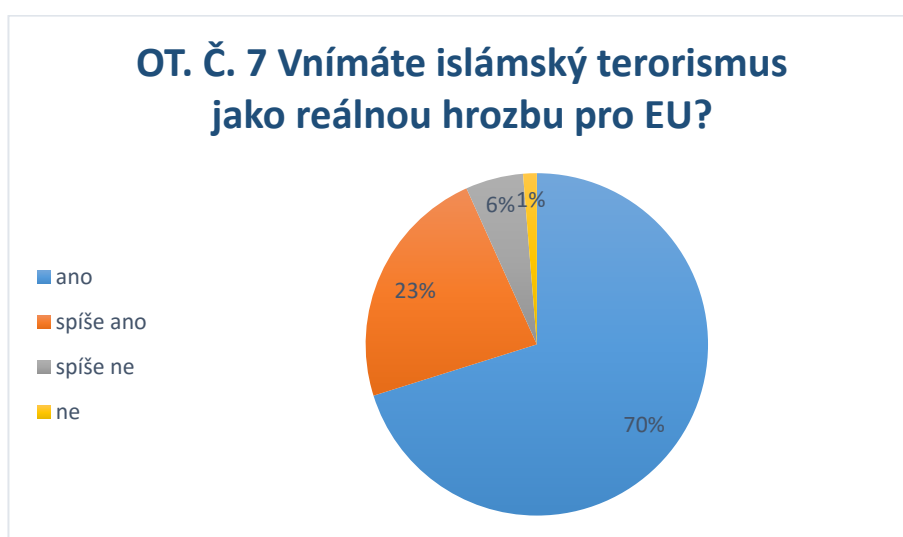
6.1.3 Hypotéza č. 3

Znění hypotézy: Lze předpokládat, že dotazovaní respondenti vidí největší hrozbu islamistického fundamentalistického terorismu na EU, následně na USA a nejméně na ČR.

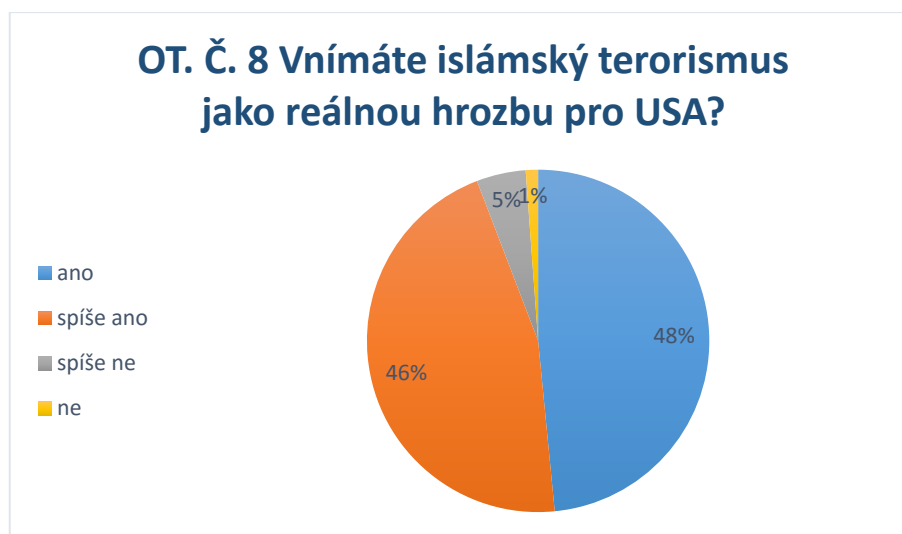
„Graf č. 6: Vnímáte islámský terorismus jako reálnou hrozbu pro ČR?“

„Graf č. 7: Vnímáte islámský terorismus jako reálnou hrozbu pro EU?“

„Graf č. 8: Vnímáte Islámský terorismus jako reálnou hrozbu pro USA?“

Respondenti vnímají islámský terorismus jako reálnou hrozbu na ČR: ano 252 = 36%, spíše ano 230 = 33%, spíše ne 170 = 24%, ne 45 = 7%, hrozbu proti EU: ano 489 = 70%, spíše ano 161 = 23%, spíše ne 38 = 6%, ne 9 = 1% a hrozbu proti USA: ano 250 = 36%, spíše ano 236 = 34 %, spíše ne 170 = 24%, ne 41 = 6%. Z grafu a čísel je evidentní, že respondenti shledávají největší možnou hrozbu islámského terorismu na EU, což je v důsledku teroristických útoků na EU v roce 2015. Hrozbu teroristického útoku islamistických fundamentalistických skupin na ČR a USA respondenti shledávají zhruba ve stejně menším měřítku jako na EU. Hypotéza byla potvrzena.

6.1.4 Hypotéza č. 4

Znění hypotézy: lze předpokládat, že respondenti vnímají i přes nedávné teroristické útoky v roce 2015, ke kterým došlo v Evropě, protiteroristickou bezpečnostní politiku na území EU a ČR jako dostatečnou.

„Graf č. 9: Domníváte se, že současná protiteroristická politika je dostatečná k zajištění bezpečnosti EU a ČR?“

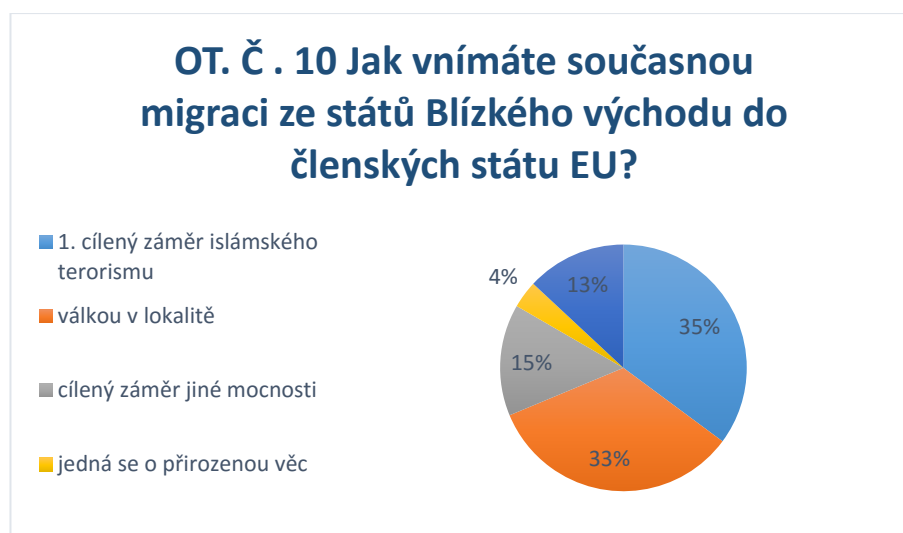

Respondenti se k otázce účinnosti protiteroristické politiky EU a ČR vyjádřili: ano 18 = 3%, spíše ano 99 = 14%, spíše ne 295 = 42%, ne 285 = 41%. Je samozřejmé, že po krvavých teroristických útocích v roce 2015 na území EU nemůže být nikdo s protiteroristickou politikou spokojen, a proto téměř 83% respondentů uvedlo, že nejsou spokojeni s protiteroristickými opatřeními. Hypotéza byla vyvrácena.

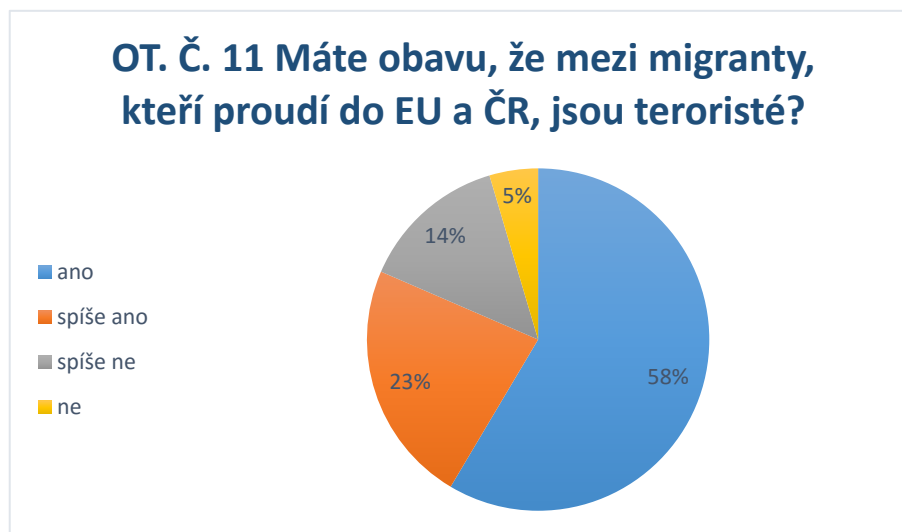
6.1.5 Hypotéza č. 5

Znění hypotézy: lze předpokládat, že respondenti současnou imigraci ze států Blízkého východu do členských států EU vnímají jako důsledek války v lokalitě, kdy se respondenti značně obávají, že mezi migranty jsou cíleně vmíšení teroristé.

„Graf č. 10: Jak vnímáte současnou migraci ze států Blízkého východu do členských států EU?“

„Graf č. 11: Máte obavu, že mezi migranty, kteří proudí do EU a ČR, jsou teroristé?“

V otázce vnímání migrace ze států Blízkého východu do členských států EU se nejvíce respondentů vyjádřilo, že se jedná o důvod: cílený záměr islamistického terorismu 245 = 35%, následkem války v lokalitě 234 = 34%, cílený záměr jiné mocnosti 102 = 15%, jedná se o přirozenou věc 25 = 4%, jiný důvod 91 = 13%. Nejvíce se respondenti domnívají, že se jedná o záměr islamistického terorismu a také války v lokalitě. K obavě možnosti, že se mezi migranty nacházejí teroristé, se respondenti vyjádřili následovně: ano 408 = 58%, spíše ano 160 = 23%, spíše ne 97 = 14%, ne 32 = 5%. Nejvíce respondentů se obává, že mezi migranty se nachází infiltrování teroristé. Hypotéza byla potvrzena.

„Tabulka č. 1: Porovnání výsledků stanovených hypotéz“

Hypotéza	Potvrzena	Vyvrácena
Hypotéza č. 1	X	
Hypotéza č. 2	X	
Hypotéza č. 3	X	
Hypotéza č. 4		X
Hypotéza č. 5	X	

Závěr

Nejzávažnější hrozbou pro celý svět a hlavně pro západní svět je mezinárodní, potažmo globální terorismus. Fenoménem dnešní doby je náboženský terorismus představovaný islamistickým fundamentalistickým terorismem převážně proti západnímu světu. Islamističtí teroristé nemají žádné zábrany a k prosazení svých zájmů používají různé smrtící prostředky, které vyvolávají mezi lidmi strach a nejistotu. Velkou hrozbou jsou i možnosti použití zbraní hromadného ničení, které lze snadno získat v politicky destabilizovaných územích nebo státech, kde moc padla do rukou různých radikálních uskupení, teroristických organizací, jako je např. Islámský stát. V bakalářské práci analyzuji druhy terorismu a projevy islamistického terorismu, který je nejen mezinárodním problémem, ale i globální hrozbou, tedy pro každý stát či každého člověka kdekoliv na zemi, jelikož v dnešní době může islamistický terorismus zasáhnout kdekoliv na světě. Teroristické útoky islamistických teroristických skupin mají vliv na změnu vnímání islámu ze strany západního světa, jako na něco nebezpečného a následně každý, kdo je islámského vyznání, je považován za nebezpečného a potenciálního teroristu. Ve skutečnosti je islám sám o sobě mírumilovné náboženské vyznání, ale kvůli radikálním islamistickým fundamentalistickým skupinám je zkreslen pohled západního světa na islám jako na něco strašně zlého.

Vyhraněná forma islamistického terorismu je prezentována nejvíce Islámským státem v Iráku a Levantě – především v Sýrii, kde dochází k expanzi podpory terorismu. Otázkou je, zda cílené vojenské akce Islámského státu v Iráku a Levantě - Sýrii vedené za účelem získání nadvlády na jeho území a zavedení zde tvrdých islámských pravidel chování podle koránu, není nezbytnou civilizační změnou k získání území pro muslimské obyvatelstvo. Po druhé světové válce vznikl stát Izrael obdobným vojenským zabráním území pro Židy a přesídlením palestinského obyvatelstva, i když na území mají nárok jak Židové, tak Palestinci. To bylo ovšem s mezinárodní podporou. Má někdo právo v dnešní moderní civilizaci si tímto způsobem vydobýt své vysněné území, pokud není jiné možnosti a vyjednávání mezi národy nebo státy již nejde diplomaticky řešit? A je nutné si území vydobýt silou? Asi ano, ale za použití konvenčních zbraní v souladu s ženevskou úmluvou, nikoliv formou terorismu, hromadných poprav a jiných zločinů. Současné napětí ve světě, vyvolané z důvodu expanze islámu či muslimského obyvatelstva islámského vyznání, směřuje v budoucnu

k přesídlení islámských a neislámských věřících národů, jelikož islámské národy mají silnou svoji kulturní historickou tradici a v současné době mají svoji náboženskou a národnostní sílu vedoucí k odhodlání vytvořit vlastní samostatný ekonomicky fungující stát. Pokud chce svět potlačit islamistický terorismu, bude muset v budoucnu chtít nechtě tento civilizační problém řešit formou kompromisů u jednacích stolů, nikoliv se zbraní v ruce.

V současné době je jednoznačně nejvíce nebezpečný islamistický fundamentalistický terorismus, který má v posledních desetiletích největší podíl na všech teroristických útocích po celém světě. Taktéž je nutno zmínit islamistickou organizaci Boko Haram, která působí na území Nigérie, Čadu, Nigeru a Kamerunu. Přestože její činnost byla omezena velkým vojenským zásahem a z území, kde vládla, byla vytačena do hor, je neustále aktivní svými teroristickými bombovými útoky a stále velmi nebezpečná. Běsnění Boko Haram má z let svého nejaktivnějšího období (2009 - 2015) odhadem 22 000 obětí na lidských životech, 2 300 000 uprchlíků, z toho 800 000 dětí na útěku, což jsou také velice alarmující čísla. Z pohledu západního světa je především nejvíce nebezpečný Islámský stát, který rozsévá smrt každým dnem nejen v Iráku, Sýrii - Levantě, ale i v západním světě, a to nyní v Evropě, jemuž jsou příkladem masakry ve Francii a Belgii v roce 2015 a 2016.

Na boj proti terorismu je zacílena protiteroristická bezpečnostní politika jednotlivých států, unií a organizací. Ta má různé způsoby prosazování podle vlastních zájmů tvůrce. USA prosazuje tvrdou protiteroristickou politiku ve formě použití tvrdé vojenské síly kdekoliv na světě. Má podporou svých vyhlášených zpravodajských služeb, jejichž působení je mnohdy za hranicí mezinárodních dohod o lidských právech (např. věznice Guantánamo). Příkladem jsou akce „Operace trvalá svoboda“ v Afghánistánu v roce 2001 a „Operace Irácká svoboda“ v Iráku v roce 2003. Po roce 2001 se taktéž změnila migrační politika USA a rizikové skupiny migrantů odmítá přijmout. Kdežto naopak EU má migrační politiku velmi benevolentní a migrační vlna v roce 2015 byla nepochopitelně značně uvolněná. Mezi migranty je totiž velké množství příznivců islámského vyznání, mezi nimiž jsou radikální islamisté napojeni na IS. Ti v současné době realizují teroristické útoky v EU, převážně ve Francii a Belgii. Bohužel EU pod taktovkou německé kancléřky Merkelové uplatňuje měkkou migrační politiku, a tím oslabuje mnoho v minulosti účinně zavedených protiteroristických nástrojů a opatření. Při chaosu, který kolem migrace v EU vznikl, bylo mnoho protiteroristických nástrojů oslabeno, a i protiteroristická politika EU dostala těžkou

ránu: „*ve sportu by se to dalo charakterizovat jako vlastní gól*“. Migrační politika v ohledu na protiteroristickou politiku EU se bude muset v budoucnu hodně změnit a zpřísnit. EU bude muset své pravidla zpřísnit, protože unijní bezpečnost musí mít přednost před přehnanou solidaritou. EU a USA by měli vytvořit společnou adekvátní protiteroristickou politiku a stabilizovat Blízký východ, jelikož veškeré zlo proudí převážně odtud.

Jako součást mojí bakalářské práce jsem v praktické části provedl průzkum kvantitativní metodou – dotazováním, kde jsem jako nástroj výzkumu použil dotazník v elektronické podobě, který byl vyvěšen na serveru „*vyplnto.cz*“. Výzkum byl směřován k široké veřejnosti a byl zaměřen na problematiku islamistického terorismu, jak jej respondenti v současné době vnímají, kde získávají informace, důvěryhodnost těchto informací, dále jestli se islamistického terorismu obávají a míru spokojenosti v otázce současné protiteroristické politiky. Dotazník je sestaven na cílené hypotézy, které byly na základě odpovědí respondentů analyzovány. Ty byly pak potvrzeny či vyvráceny viz kapitola č. 6.4.

Z odpovědí dotazníku je patrné, že respondenti nejvíce informací získávají na internetu, vzhledem k současné internetové mánii se není čemu divit. Na druhém místě získávají informace z televize. Získaným informacím v podstatě věří a tyto informace berou za věrohodné, i když o věrohodnosti by se dalo polemizovat, jelikož informace mohou být úmyslně z politických důvodů zkreslené. Z hlediska typologie terorismu se respondenti nejvíce obávají náboženského terorismu od osob islámského vyznání. Při pohledu na současný vývoj terorismu ve světě, Evropě i na Blízkém východě je patrné, že většina dotazovaných se obává islámských fundamentalistů, představovaných Islámským státem. Obavy z proslulé teroristické organizace Al-Káida jsou v současné době minimální. Islámský terorismus je veřejností vnímán a shledáván za největší možnou hrozbu islámského terorismu na EU, a to v důsledku teroristických útoků na EU v roce 2015. Hrozbu teroristického útoku islamistických fundamentalistických skupin na ČR a USA dotazovaní shledávají zhruba stejně v menším měřítku, než na EU. V otázce účinnosti protiteroristické politiky EU a ČR nemůže být nikdo s ohledem na události v Evropě v roce 2015 spokojen, proto téměř 83% respondentů uvedlo, že nejsou spokojeni s protiteroristickými postupy. K tomuto také přispívá nepodařená migrační politika EU. Ta do EU přivedla spoustu infiltrovaných teroristů mezi běženci a velké riziko možného rekrutování běženců do řad teroristů. Respondenti nejvíce tento vývoj přiřazují Islámskému státu, který tuto situaci vytvořil, a přiklání se k názoru, že je

to způsobeno i válkou v lokalitě. S největší pravděpodobností se jedná o kombinaci obou aspektů.

Nutno dodat, že vývoj terorismu zastupovaného islamistickými fundamentalistickými teroristickými organizacemi je největší celosvětovou hrozbou, v nemalé míře i pro Evropu a hlavně EU. Sice se EU, USA a další celosvětové mocnosti, spojenci a jiné organizace snaží vytvořit účinné prostředky a nástroje k omezení terorismu, či k jeho úplné eliminaci, ale i přes tuto snahu jsou teroristé neustále o krok vpřed. Konstatuji tedy, že boj s terorismem zatím zdaleka neskončil. Ještě mnoho let o něm uslyšíme a budeme muset vyvinout velké úsilí k jeho eliminaci.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BONANATE, L. *Mezinárodní terorismus*. Praha: Columbus, s.r.o., 1997.190s. ISBN 80-85928-45-0.
2. FILIPENSKÝ, J. *Dějiny světa*. Praha: Slovart, 2005. 400s. ISBN 80-7209-745-8.
3. MAKARIUSOVÁ, R. *Terorismus, globální terorismus a Éra Al-Káidy*. Praha: Metropolitan, 2013. 185s. ISBN 978-80-86855-95-0.
4. MIKA, O. J. *Současný terorismus*. Praha: Triton, 2003.92s. ISBN 80-7254-409-8
5. EICHLER, J. *Terorismus a války v době globalizace*. Praha: Karolinum, 2011. 397s. ISBN 978-80-246-1790-9.
6. KRULÍK, O. a spol. *Fenomén současného terorismu*. Brno, 2008. 275s. ISBN 978-80-214-3600-8.
7. ČEJKA, M. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Brno: Barrister & Principal, 2007. 223s. ISBN 978-80-87029-19-0.
8. NOVOTNÝ, F. *Trestní zákoník 2010*. Praha: EUROUNION Praha, s.r.o., 2010. 838s. ISBN 978-80-7317-084-4.
9. MENDEL, M. *S puškou a koránem*. Praha: Orientální ústav Akademie věd České republiky, 2008. 241s. ISBN 80-85425-63-5.
10. WEISS, M., HASSAN, H. *Islámská stát uvnitř armády teroru*. Brno: Albatros Media a.s., 2015. 255 s. ISBN 978-80-264-0883-3.
11. BARŠA, P. *Západ a islamismus, střet civilizací, nebo dialog kultur?* Praha: Centrum pro studia demokracie a Kultury, 2001, 185 s. ISBN 80-85959-96-8.
12. KLICPEROVÁ, L, et. KUTILOVÁ, M. *Islámskému státu na dostřel*. Praha: Mladá fronta, 2015, 128 s. ISBN 978-80-204-3965-9.
13. DANICS, Š. *Bezpečnostní politika ve veřejné správě*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007, 99 s. ISBN 978-80-86708-38-6.
14. DANICS, Š. *Politologické problémy světové politiky III*. Praha, 2005, 106 s. ISBN 80-7251-193-9.
15. PINKA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva*. Praha: Linde 2010 s. 350. ISBN 978-80-7201-114-6.

Elektronické zdroje

1. ABZ.cz: *slovník cizích slov - on-line hledání*[online]. [cit. 2015-10-15]. Dostupné na <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/hledat?cizi_slovo=terorismus&typ_hledani=pref>.
2. MVČR. *Dokumenty terorismu – typologie terorismu*[online]. Praha : MV ČR 9.6.2009 [cit. 2015-10-13]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/typologie-terorismu.aspx>>.
3. MVČR. *Moderní teroristické metody* [online]. Praha : MV ČR 9.6.2009 [cit. 2015-10-13]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/typologie-terorismu.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>>.
4. MVČR. *Kybernetický terorismus*[online]. Praha : MV ČR 9.6.2009 [cit. 2015-10-13]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/kybernetickýterorismus.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>>.
5. DANICS, Š a TUČEK, L. *Opravdu rozumíme současnou epidemii sebevražedných teroristických útoků?* [online] Praha: Vojenské rozhledy 2008, č. 2 [cit.2016-02-29]. Dostupné na <http://www.vojenskerozhledy.cz/images/archiv_voj_rozhl/cele_cisla/rozhledy2008-2.pdf>.
6. BAROCHOVÁ, A. *Islámský stát, nebo Daeš?* [online]. Praha: Idnes.cz 2016 [cit. 2016-01-17]. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz/islamsky-stat-nazev-organizace-co-je-daes-f11-zahranicni.aspx?c=A160114_162810_zahranicni_aba>.
7. ČTK. *Turci přes hranici ostřelují syrské Kurdy, volají po pozemní operaci.* [online]. Praha: Idnes.cz 2016 [cit. 2016-02-16]. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz/turci-pres-hranici-ostreluji-syrske-kurdy-volaji-po-pozemni-operaci-1je-zahranicni.aspx?c=A160216_122718_zahranicni_aha>.
8. MÁNER, O. *Sami IS nezvládneme.* [online]. Praha: Idnes.cz 2016 [cit. 2016-02-26]. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz/rozhovor-sindzar-kasem-schacho-d3k-zahranicni.aspx?c=A160224_152758_zahranicni_ert>.
9. ČESKÁ TELEVIZE. *Černá vlajka Islámského státu šíří strach i s posvátným textem.* [online]. Praha: Česká televize.cz 2014 [cit. 2014-10-08]. Dostupné na <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1014444-cerna-vlajka-islamskeho-statu-siri-strach-i-s-posvatnym-textem>>.
10. ŠPERKA, M. *Financování islámského státu.* [online]. Praha: Klub investoru 2016 [cit. 2016-03-11]. Dostupné na <<http://klubinvestoru.com/cs/article/2467-financovani-islamskeho-statu>>.

11. BANDUROVÁ, J. *Hrozba jménem Boko Haram v Nigérii*. [online]. Praha: Centrum pro bezpečnost analýzu a prevenci 2016 [cit. 2016-03-13]. Dostupné na <<http://www.cbap.cz/archiv/2144>>.
12. ČAPKOVÁ, M. *Co (ne)víte o bláznech z Boko Haram*. [online]. Praha: ProChlapy.cz 24.6.2015 [cit. 2016-03-13]. Dostupné na <<http://www.prochlapy.cz/clanky/co-nevite-o-blaznech-z-boko-haram/>>.
13. SEDLÁKOVÁ, B. *Boko Haram islamismus v Nigérii*. [online]. Praha: Sekuritace.cz 2013, [cit. 2016-03-13]. Dostupné na <<http://www.sekuritace.cz/boko-haram-islamismus-v-nigerii/>>.
14. MELICHAR, F. *Nigérie svůj boj s Boko Haram nejspíše prohraje*. [online]. Praha: Bloumatel.cz 28.12.2015, [cit. 2016-03-13]. Dostupné na <<http://bloumatel.cz/nigerie-svuj-boj-s-boko-haram-nejspise-prohraje/>>.
15. PLAČEK, Š., KROPÁČEK, J. *Nejnebezpečnější spojenec Islámského státu: Teroristé z Boko Haram rozpoutali v Africe peklo*. [online]. Praha: Aktualne.cz 2016, [cit. 2016-03-13]. Dostupné na <<http://zpravy.aktualne.cz/zahranici/grafika-utoky-boko-haram/r~2ae25a906c2d11e599c80025900fea04/>>.
16. MÁNERT, O. *Vyznání víry a kalašnikov. Vlajky teroristů znásilňují islámské učení*. [online]. Praha: Bloumatel.cz, 27.2.2016, [cit. 2016-03-13]. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz/vlajky-symboly-islamiste-0yb-/zahranicni.aspx?c=A160226_142131_zahranicni_ert>.
17. OSN. *Vše o OSN - mír a bezpečnost*. [online]. Praha : OSN ČR 2014 [cit. 2016-04-30]. Dostupné na <<http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2014/12/vse-o-osn-mir.pdf>>.
18. EURACTIV. *EU a boj proti terorismu* [online]. Praha: EurActiv ČR 14.8.2013 [cit. 2016-04-30]. Dostupné na <<http://www.euractiv.cz/print-version/link-dossier/eu-a-boj-proti-terorismu>>
19. OSN. *Fakta a čísla OSN* [online]. Praha: OSN ČR 2005 [cit. 2016-04-30]. Dostupné na <<http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2014/12/fakta-osn-2005-web.pdf>>.
20. EUROPOL. *TE-SAT 2014 a 2015 - Terrorism Situation and Trend Report*. [online]. Brusel: Europol 2014 a 2015 [cit. 2016-05-29]. Dostupné na <<https://www.europol.europa.eu/content/te-sat-2014-european-union-terrorism-situation-and-trend-report-2014> a <https://www.europol.europa.eu/content/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-2015>>.

21. POLICIE ČR. *Europol – Evropský policejní úřad*. [online]. Praha: Policie ČR 2015 [cit. 2016-05-29]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/clanek/europol-evropsky-policejni-urad.aspx>>.
22. NSZ. *Mezinárodní spolupráce – Eurojust*. [online]. Praha: NSZ 2012, [cit. 2016-05-29]. Dostupné na <http://www.nsz.cz/index.php/cs/mezinarodni-spoluprace/eurojust>.
23. DENÍK-ČTK. *Zadržení chystali nový útok ve francii, cíl změnili kvůli zatčení Abdeslama*. [online]. Praha: Deník.cz 2016 [cit. 2016-04-10]. Dostupné na <http://www.denik.cz/ze_sвета/zadrzenichystali-novy-utok-ve-francii-cil-zmenili-kvuli-zatceni-abdeslama-20160410.html>.
24. NOVINKY. [online]. Praha: Novinky.cz 2013 [cit. 2016-04-10]. Dostupné na <<http://tema.novinky.cz/cia/>,<http://tema.novinky.cz/fbi/>,<http://tema.novinky.cz/nsa/>>.
25. MV ČR. *Strategie České republiky pro boj proti terorismu* [online]. Praha: MV ČR 2013 [cit. 2016-02-03], s. 2-4. Dostupné na <mvcr.cz/soubor/3-nap-2013-material-pdf.aspx>.
26. BIS ČR. *O nás* [online]. Praha: BIS ČR 2016 [cit. 2016-05-04]. Dostupné na <<https://www.bis.cz/o-nas.html>>.
27. UZSI ČR. *Kdo jsme* [online]. Praha: UZSI ČR 2016 [cit. 2016-05-04]. Dostupné na <<http://uzsi.cz/cs/kdo-jsme>>.
28. VZ ČR. *Kdo jsme* [online]. Praha: VZ ČR 2016 [cit. 2016-05-04]. Dostupné na <<http://www.vzcr.cz/cs/o-nas/kdo-jsme>>.
29. POLICIE ČR. *Vítám Vás na stránkách útvaru pro odhalování organizovaného zločinu*. [online]. Praha: Policie ČR 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/clanek/vitam-vas-na-strankach-utvaru-pro-odhalovani-organizovaneho-zlocinu-570688.aspx>>.
30. POLICIE ČR. *Útvar odhalování korupce a finanční kriminality* [online]. Praha: Policie ČR 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/clanek/uokfk-skp-utvar-odhalovani-korupce-a-financi-kriminality-skp.aspx>>.
31. POLICIE ČR. *Útvar rychlého nasazení Policie České republiky* [online]. Praha: Policie ČR 2015 [cit. 2016-05-06]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/clanek/utvar-rychleho-nasazeni-policie-ceske-republiky-utvar-rychleho-nasazeni.aspx>>.

32. PINKA, B. *Policejní spolupráce*. [online]. Praha: Policejní akademie ČR [cit. 2016-05-29]. Dostupné na <http://www.polac.cz/eu/zakl_term/cast_5.html>.

Seznam zkratk

USA - United States of America
EU - Evropská unie
ČR - Česká republika
OSN - Organizace spojených národů
Interpol - International Criminal Police Organization
Europol - European Police Office
Eurojust - The European Union's Judicial Cooperation Unit
FBI - Federal Bureau of Investigation
CIA - Central Intelligence Agency
MVČR - Ministerstvo vnitra České republiky
IRA - Irská republikánská armáda
OOP - Organizaci pro osvobození Palestiny
IS - Islámský stát
ISI - Islámský stát v Iráku
ISIL - Islámský stát v Iráku a Levantě
ISIS - Islámský stát v Iráku a Sýrii
YPG - kurdské povstalecké jednotky – mužské
YPJ - kurdské povstalecké jednotky – ženské
FSA - Svobodná syrská armáda
ETA - baskitsko separatistická teroristická organizace
NBS- Národní bezpečnostní strategii
NSA/CSS - National Security Agency/Central Security Service
BIS - Bezpečnostní informační služba
ÚZSI - Úřad pro zahraniční styky a informace
VZ - Vojenské zpravodajství
ÚOOZ SKPV - Útvar pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování
ÚOKFK SKPV - Útvar finanční kriminality a ochrany státu služby kriminální policie a vyšetřování
ÚRNA - Útvar rychlého nasazení

SAS - Special Air Service

GIGN - Groupe d'Intervention de la Gendarmerie Nationale) je francouzská elitní protiteroristická jednotka

RAID - speciální jednotka francouzských "černých panterů"

SIE - Speciaal Interventie Eskadron – protiteroristická jednotka belgické policie

ÚOU - Útvar osobitného určenia

TREVI – Terrorism, Radicalism, Extremism, Violence, International

TE-SAT - Terrorism Situation and Trend Report

RAN - Radicalisation Awareness Network

např. - například

tzv. - tak zvaně

Seznam tabulek a grafů

Tabulka č. 1: Porovnání výsledků stanovených hypotéz.

Graf č. 1: Jaký je Váš hlavní zdroj informací v souvislosti s terorismem?

Graf č. 2: Věříte, že získané informace o terorismu jsou pravdivé?

Graf č. 3: Jaký terorismus Vás nejvíce znepokojuje?

Graf č. 4: Kterého náboženského terorismu se nejvíce obáváte?

Graf č. 5: Které teroristické organizace se nejvíce obáváte?

Graf č. 6: Vnímáte islámský terorismus jako reálnou hrozbu pro ČR?

Graf č. 7: Vnímáte islámský terorismus jako reálnou hrozbu pro EU?

Graf č. 8: Vnímáte Islámský terorismus jako reálnou hrozbu pro USA?

Graf č. 9: Domníváte se, že současná protiteroristická politika je dostatečná k zajištění bezpečnosti EU a ČR?

Graf č. 10: Jak vnímáte současnou migraci ze států Blízkého východu do členských států EU?

Graf č. 11: Máte obavu, že mezi migranty, kteří proudí do EU a ČR, jsou teroristé

Přílohy

Příloha č.1 - Dotazník:

Výzkum široké veřejnosti k otázce současného Islámského terorismu.

Vážení respondenti, jmenuji se Miroslav Spáčil a v současné době si zvyšuji kvalifikaci na Vysoké škole evropských a regionálních studií v Příbrami. V rámci závěrečné bakalářské práce s názvem „Fenomén terorismu jako aktuální mezinárodní hrozba“ se na Vás obracím s prosbou o vyplnění dotazníku, který nezabere mnoho času. Dotazník je zcela anonymní a získané informace budou použity výhradně pro studijní účely.

1. Jaký je Váš hlavní zdroj informací v souvislosti s terorismem.

- tisk
- televize
- rádio
- internet
- škola
- rodina, kamarádi
- zprávy o terorismu mě nezajímají
- jiný zdroj (napiš)

2. Věříte, že získané informace o terorismu jsou pravdivé?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

3. Jaký terorismus Vás nejvíce znepokojuje?

- náboženský
- etnický
- ultrapravicový
- ultralevicový
- jiný (napiš)

4. Kterého náboženského terorismu se nejvíce obáváte?

- křesťanského
- židovského
- islámského
- muslimského
- jiného (napiš)

- 5. Které teroristické organizace se nejvíce obáváte?**
- Fronta An-Nusrá
 - Islámský stát
 - Hamás
 - Boko Haram
 - Al-Káida
 - Islámská fronta
- 6. Vnímáte islámský terorismus jako reálnou hrozbu pro ČR?**
- ano
 - spíše ano
 - spíše ne
 - ne
- 7. Vnímáte islámský terorismus jako reálnou hrozbu pro EU?**
- ano
 - spíše ano
 - spíše ne
 - ne
- 8. Vnímáte islámský terorismus jako reálnou hrozbu pro USA?**
- ano
 - spíše ano
 - spíše ne
 - ne
- 9. Domníváte se, že současná protiteroristická politika je dostatečná k zajištění bezpečnosti EU a ČR?**
- ano
 - spíše ano
 - spíše ne
 - ne
- 10. Jak vnímáte současnou migraci ze států Blízkého východu do členských států EU?**
- jedná se o přirozenou věc
 - následek války v lokalitě
 - cílený záměr islamistického terorismu
 - cílený záměr jiné mocnosti (napiš jaké)
 - jiná příčina (napiš jaká)
- 11. Máte obavu, že mezi migranty, kteří proudí do EU a ČR jsou teroristé?**
- ano
 - spíše ano
 - spíše ne
 - ne
- 12. Vaše pohlaví**
- muž
 - žena

13. Věk

- 0-15
- 16-25
- 26-40
- 41-59
- 60-více

14. Vzdělání

- základní
- střední s výučním listem
- střední s maturitou
- gymnázium
- vyšší odborné
- vysokoškolské

Děkuji za vyplnění.